



ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನದ ಹೊಸ ಯೋಜನೆ

ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನೆನಪಿನ ಮೊದಲ ಓದು

ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲಿಕೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಯಸುವ ಹೊಸ ಓದುಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳ ಕಿರುವಾಚಿಕೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು - ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನವು ಈ ಪುಸ್ತಕಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಕಂಪಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ೧೦೮ ಪುಟಗಳ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ - ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡದ ೫ ಮಹತ್ಕೃತಿಗಳು (ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ) ಹಾಗೂ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ೨೦ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರ ಆಯ್ದ ಕಥೆ-ಕವನ-ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಆಯಾ ಲೇಖಕರನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಸ್ತು-ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಜತೆಗೆ, ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೀನಾಸಮ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಗಳಾಗಿಯೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ೫೦ ತುಂಬುತ್ತಿರುವ ಈ ವರ್ಷ, ದಿ. ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ನೆನಪಿಗೆ, ಈ ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆಯ ಮೊದಲ ಕಂಪಿಯ ೨೫ ಪುಸ್ತಕಗಳು ೨೦೦೬ನೆಯ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೦ರಂದು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಲೇಖಕ-ಕೃತಿ-ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಪ್ರಕಾಶನದ ಆಶಯ.

ಮೊದಲ ಓದು - ೨೦೦೬ ಅಕ್ಟೋಬರ್ - ಮೊದಲ ಕಂಪಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಪಂಪನ ಆದಿಪುರಾಣ ಪ್ರವೇಶ • ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ ಪ್ರವೇಶ • ವಚನಪ್ರವೇಶ • ರಾಘವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಪ್ರವೇಶ • ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕರ್ಣಾಟಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ಪ್ರವೇಶ • ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಪು.ತಿ.ನ. ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಎ.ಕೆ. ರಾಮಾನುಜನ್ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಸು.ರಂ. ಎಕ್ಕಂಡಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕವಿತೆಗಳು • ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ಶಾಂತಿನಾಥ ದೇಸಾಯಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ವೈದೇಹಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಕಥೆಗಳು • ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು • ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು • ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು • ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು • ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು • ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಆಯ್ದ ಬರಹಗಳು

ವಿವರಗಳು

ಆಕಾರ: ಡೆಮಿ ೧/೯, ಪುಟಗಳು: ೧೦೮, ಬೆಲೆ: ರೂ. ೭೫
ಮೊದಲ ಕಂಪಿಯ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕಟ್ಟಿನ ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೆಲೆ: ರೂ. ೧೫೦೦ (ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ)
(ಈ ರಿಯಾಯಿತಿ ನವೆಂಬರ್ ೨೦೦೬ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ)

ಸಂಪರ್ಕ

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಸಾಗರ, ಕರ್ನಾಟಕ ೫೭೭ ೪೧೭

ಯಾಹೂ

ಝಿಯಾವುದ್ದಿನ್ ಸರ್ದಾರ್
(ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಜಶವಂತ ಜಾಧವ್)

ಡಿಕ್ಟನರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪರಿಯ ಡಿಕ್ಟನರಿಗಳಿರುವುದುಂಟು. ಬಹುಪಾಲು ಡಿಕ್ಟನರಿಗಳು ಪದ - ಅರ್ಥಗಳ ಕೋಶಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ನುಡಿಗಟ್ಟು - ಉಕ್ತಿ - ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಪ್ರಸಂಗ - ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಆಗಿರುವುದುಂಟು. ಕೆಲವು ಕೋಶಗಳು ಸರ್ವಜನ ಸಾಮಾನ್ಯಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವಂಥವಾದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ತಜ್ಞಜನಪರಿಭಾಷೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಅರ್ಥಕೋಶಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರಗಂಭೀರ ಭಾಷ್ಯದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು (ಅನರ್ಥ) ಕೋಶಗಳು ವೈನೋದಿಕ ಲಾಸ್ಯದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಕೆಲವು - ಅಪರೂಪದ - ಕೋಶಗಳು ಪದಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಅವುಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ ಅತ್ಯಪರೂಪದ ಡಿಕ್ಟನರಿಯೊಂದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇದು 'ದ ಫ್ಯೂಚರ್ ಆಫ್ ನಾಲೆಜ್ ಆಂಡ್ ಕಲ್ಚರ್: ಎ ಡಿಕ್ಟನರಿ ಫಾರ್ ದ ಟ್ವೆಂಟಿಫಸ್ಟ್ ಸೆಂಚುರಿ' (ಸಂ: ವಿನಯ ಲಾಲ್ ಮತ್ತು ಅಶೀಶ್ ನಂದಿ; ೨೦೦೫; ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್). ಈ ಅಪೂರ್ವ ಕೋಶ ನಮ್ಮ ಕಾಲ-ದೇಶಗಳ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪದ - ಪದಾರ್ಥ - ಪರಿಕಲ್ಪನೆ - ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಅವುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಕೂಡ; ಆ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥಕಾರಣ, ಜ್ಞಾನಕಾರಣಗಳ ವಿವಿಧ ಅಪರಿಚಿತ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಕೂಡ.

ಮಾತುಕತೆಯ ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಆಯ್ದು ಎರಡು ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಇಂಥದ್ದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅನುವಾದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದ ಝಿಯಾವುದ್ದಿನ್ ಸರ್ದಾರ್ ಸಮಕಾಲೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಚಿಂತಕರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಅನೇಕ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಸರ್ದಾರ್ 'ಫ್ಯೂಚರ್ಸ್' ಎಂಬ ಅನನ್ಯ ನಿಯತಕಾಲಿಕವೊಂದರ ಸಂಪಾದಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಯಾಹೂ' ಎಂಬ ಪದ ಮೊದಲು ಕಂಡುಬರುವುದು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆಂಗ್ಲ ಲೇಖಕ ಜೊನಥನ್ ಸ್ವಿಫ್ಟ್‌ನ ಕಾದಂಬರಿ 'ಗಲಿವರ್ಸ್ ಟ್ರಾವೆಲ್ಸ್'ನಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಮಾನವ

ಳ

ಜಾತಿಯೊಂದರ ಹೆಸರು. ಆ ಯಾಹೂಗಳು ಅನಾಗರಿಕರು, ಮೃಗೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಇಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ನವ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೂಡ 'ಯಾಹೂ' ಎಂಬುದು ಮಾನವ ವರ್ಗವೊಂದರ ಹೆಸರೆ. ಈ ಯಾಹೂಗಳು ಕೂಡ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳೆ, ಪಾಶವಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವರೆ. ಸಣ್ಣದೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಆ ಯಾಹೂಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಜೀವಿಗಳು; ಈ ಯಾಹೂಗಳು ವಾಸ್ತವಜಗತ್ತಿನ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ನಿರ್ವಾಸ್ತವ ಗುಣದ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ವಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ಕಳೆಯಬಯಸುವವರು. ಇದು ಯಾಹೂ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನಗಳ ಸ್ಥೂಲವಾದ ದೊಂದು ವರ್ಣನೆಯಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಇಂದು ಯಾಹೂ ಎಂಬುದು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಬಯಸುವವರಿಗೆ ದಾರಿತೋರುವ ಈ-ಸಾಧನಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯ ಹೆಸರೂ ಹೌದು, ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಜಗತ್ತಿನ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯೆಂದೆ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರ ಹೆಸರೂ ಹೌದು. ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಯಾಹೂ ನಾಮಾಂಕಿತ ನು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಪ್ರತಿಮಾರೂಪವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅದರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಪ್ರತಿನಿಧಿ ರೂಪವೂ ಹೌದು (ಅಂದರೆ, ಯಾಹೂ ಜಾತಿಯವರು ಅಂತರ್ಜಾಲವನ್ನು characterize ಮಾಡುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ personify ಕೂಡ ಮಾಡುವಂಥವರು)

ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚೆಗೂ ವರ್ಧಿಸುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ (exponential termsನಲ್ಲಿ) ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ಅಂತರ್ಗತ ಗುಣಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ನೆಟ್ಟಿನ ವೆಬ್ ಪೇಜುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಡೈರೆಕ್ಟರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಾದ ಯಾಹೂ ಇದಕ್ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ. ಯಾಹೂ ಜನ್ಮ ತಳೆದದ್ದು ೧೯೯೪ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ; ಆಗ ಸ್ಪಾನ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಡೇವಿಡ್ ಫಿಲೋ ಹಾಗೂ ಜೆರಿ ಯಾಂಗ್ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್‌ಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವೀಧರರು ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ವೆಬ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯ ಸೈಟುಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಶೀಘ್ರಾತಿಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹುಡುಕಲೆಂದು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲರೂಪದಲ್ಲಿ. ಹುಟ್ಟಿದಾನಂತರದ ಮೊದಲಾರು ತಿಂಗಳುಗಳದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಿಗೆ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಯಾಹೂ, ಆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲೆ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ವಲಯದ ಶೋಧಕರ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿನ ಉಪಕರಣವಾಗಿ ಬಲಿತು ನಿಂತಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ, ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಧನಪ್ರಾಯೋಜನೆಗೆಂದು ಶೇರುಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಇಬ್ಬರು ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೋಟ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳಾದರು. ಇದಾಗಿ ಕೆಲವೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಹೂ ಇಡಿಯ ವಿಶ್ವವನ್ನಾಳತೊಡಗಿತು. ಯಾಹೂ,

ಅಲಿಯಾಸ್ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್, ಈ ಓಟದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಳಿಗಳಿಗೆ ಒಡ್ಡುವ ಸವಾಲು ಈ ಬಗೆಯ ಸ್ವೀಡಿನದು.

ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಅದಷ್ಟೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾದ ವಿದ್ಯಮಾನವೆಂದು ಕಂಡರೂ ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾಣ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕೆಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೂಲಭೂತ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವಂಥದು. 'ಯಾಹೂ' ಪದದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಪದರಗಳನ್ನು ತುಸು ಹಿಗ್ಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಇದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, Yahoo ಎಂಬ ಪದದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಅರ್ಥವದೇನೆ ಇರಲಿ; ಆ ಪದವನ್ನು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ Yet Another Hierarchical Officious Oracle ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದೆ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಾಗ 'ಅಧಿಕಾರದ ಮದ ತುಂಬಿದ, ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ್ದೂ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವಂಥದೂ ಆದ ಮತ್ತು ಒಂದು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ/ದೈವವಾಣಿ' ಎಂಬ ಭಾಷ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ Oracle (ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿ/ದೈವವಾಣಿ) ಎಂಬ ಪದ ಮುಖ್ಯ ವಾದುದು; ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ತುಸು ಪುರಾಣಜ್ಞಾನವಿದ್ದವರಿಗೆ ಅದು ತಕ್ಷಣವೇ Delphi ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಪದವನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ, ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಒರಕಲ್ ಅತ್ಯಂತ ದೋಷರಹಿತವೂ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥವೂ ಆದುದೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾದ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯ ದೇಗುಲ ಡೆಲ್ಫಿಯೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕರು ಅಲ್ಲಿ, ಅರ್ಚಕರ ಮೂಲಕ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ, ಆ ದೇವತೆಗಳ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಭೂತವರ್ತಮಾನ-ಭವಿಷ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಲಹೆ, ಪರಿಹಾರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ದೇವವಾಣಿಯ ತಾಣವಾದ ಡೆಲ್ಫಿಯ ವಿಶ್ವದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕಥೆಯೊಂದು ಹೇಳುವಂತೆ, ಅವರ ದೇವಾನುದೇವ ಸ್ಯೂಸ್ ಭೂಮಂಡಲದ ನಡುವಿರುವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲೆಂದು ಇಬ್ಬರು ಉಪದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದನಂತೆ. ಪಕ್ಷಿರೂಪದ ಆ ದೇವದೂತರು ಎರಡು ವಿರದ್ದ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಹಾರುತ್ತ ಸಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಡೆಲ್ಫಿಯಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸಿದರಂತೆ; ಹಾಗಾಗಿ, ಡೆಲ್ಫಿಯ ವಿಶ್ವದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಯಿತಂತೆ. ಈಗ ಪುರಾಣಕಾಲದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಗಣಕಯಂತ್ರಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದುಬಂದರೆ, ಇಲ್ಲೂ ಅದೇ ಒರಕಲ್ ಮತ್ತು ಡೆಲ್ಫಿಗಳು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇನ್‌ಫರ್ಮೇಶನ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್‌ನ್ನು ಸರಬರಾಜುಮಾಡುವ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯ ತುಟ್ಟತುದಿಯಲ್ಲಿರುವುದೂ

ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕೋಟ್ಯಾಂತಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಡಾಲರು ವರಮಾನವಿರುವುದೂ ಆದ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದರ ಹೆಸರು ಒರಕಲ್. ಹಾಗೆಯೇ, ಈ-ವಾಣಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ತಜ್ಞರ ಅತ್ಯಂತ ನೆಚ್ಚಿನ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಪ್ಯಾಕೇಜೊಂದರ ಹೆಸರು ಡೆಲ್ಫಿ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣ – ಮತ್ತುದು ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ – ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ಮೂಲದ್ರವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು ಹಾಗೂ ಪರಿಕಲ್ಪನಾಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಒಟ್ಟು ಬಲೆ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು ಇಂತಹ ಪುರಾಣದ ಎಳೆಗಳಿಂದಲೇ.

ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ಈಯೆರಡು ಗುಣಗಳು – ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿತೀವರ್ಧಕ ವೇಗ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕತೆ – ಪರಸ್ಪರ ಬೆಸೆತುಕೊಂಡಾಗ ಅದರ ಫಲವಾಗಿ ನೆಚ್ಚಿಗೆ 'ಯಾವತ್ತೂ ವೇಗ ವರ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವ ಪೌರಾಣಿಕತೆ' (accelerating mythology) ಯೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ; ಅಂದರೆ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ಸುತ್ತ ಪುರಾಣವೊಂದು ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುವ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. (ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ, ಪುರಾಣಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಸ್ತವಸತ್ಯಗಳಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ, ಆಗಿರಬೇಕಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕಲ್ಪನೆ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಅತಿಶಯ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಶಯಗಳು ಮಿಳಿತಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಿಥ್ಯಾಂಶಗಳೂ ಕಲಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗಳ 'ಮಿಥಾಲಜಿ' ಮತ್ತು 'ಮಿಥ್' ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಪುರಾಣ ಎಂದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮಿಥ್ಯಕಥೆಯೆಂದೂ ಕಟ್ಟುಕಥೆಯೆಂದೂ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ 'ಮಿಥ್' ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಲ್ಲ: ಅದರಲ್ಲೂ ಮಿಥ್ಯಗಳಿವೆ; ಸತ್ಯ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಬೇರೆಲ್ಲ ಪುರಾಣಗಳಿಗಿಂತ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಮಿಥ್ಯಾಂಶಗಳಿವೆ – ಅನುವಾದಕ.) ಇಲ್ಲಿ, ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಅದರ ಸುತ್ತ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಪುರಾಣಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಮಿಥ್ಯಾಂಶಗಳು ಕೆಲವನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು: ಸೈಬರ್ ವಿಶ್ವ ರಚಿತವಾಗಿ ರುವುದು ಕೇವಲ ಎರಡು ಮೂಲ ಘಟಕಗಳಿಂದ – '೦' ಮತ್ತು '೧' ಅಂಕಗಳಿಂದ; ಆದರೆ ಅದು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಆದರ್ಶಲೋಕ (utopia) ಮಾತ್ರ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ವಾದುದು, ಪುರಾಣಸೀಮೆಯ ಸ್ವರ್ಗದಂತಿರುವುದು. ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕಗಳೆಲ್ಲ ತಾವೇತಾವಾಗಿಯೂ ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಭವಿಸುವವು; ಬೆರಳ ತುದಿಯಿಂದ ಬಟನ್ನೊಂದನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರ್ವ ಮಾಹಿತಿಯೂ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು; ನಮ್ಮ ಮನಸು ಬಯಸಿದ ಮರುಘಳಿಗೆಗೆ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧಗಳು ಅರಳುವವು. ಕನಸೆಲ್ಲ

ನನಸಾಗುವ ಆ ಜಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಾಸಿಗೆದಿಂಬುಗಳಿಂದಲೇ ಮ್ಯೂಜಾಕ್ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು (muzak – ಹೋಟೆಲು, ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್, ರೇಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಂತಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೇಳಬರುವ ದ್ವನಿಮುದ್ರಿತ ಸಂಗೀತ; ಯಾರು, ಏನನ್ನು, ಎಷ್ಟು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಾರೆಂಬುದನ್ನು ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಒಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರಾಶಿಗೆ ಬೋರಾಗದಿರಲಿ ಎಂದು ಮೆಲು ವಾಲ್ಯೂಮಿನಲಿ ಅನಂತವಾಗಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಉಲಿಸುವ ಸಂಗೀತ. ಮೂಲತಃ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಂಗೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲೆಂದು ಅದು ಅಲ್ಲಿ ನುಡಿಸಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ‘ಗುಂಸಂಗೀತ’ವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದೇನೋ; ಇಲ್ಲ, ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯೂಜಾಕ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಪದಗಳ ನಡುವಿನ ಚಿಮತ್ಕಾರಿಕ ಭಾಷಿಕ ಹಾಗೂ ಪಾರಿಕ್ಲನಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಸಂಗೀತ ಶ್ರಾವ್ಯಗುಣಕ್ಕಿಂತ ಗಮನಹರಣಗುಣವನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚು ತೋರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ, ‘ಸಂಘೀತ’ವೆನ್ನಬಹುದೇನೋ – ಅನುವಾದಕ.) ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ ಔಷಧಿಗಳು ಡಾಟಾ ಸಾಕೆಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವಿಸುವವು. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಬೀಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ತಂಪಾಗುವಂತಹ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬೆಚ್ಚಗಾಗುವಂತಹ ಬುದ್ಧಿ ಇರುತ್ತದೆ, ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಸ್ವತಃ ದಾರಿ-ಗುರಿ ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಹ, ಅವುಗಳ ಮಾನವಮಾಲೀಕರು ಹೋಗಬೇಕಾದತ್ತ ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂತಹ ಮತಿಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಗೋಗರೆಯುವ ರಗಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪ್ರಸಕ್ತಗಳನ್ನು ನಾವೇ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಬಲವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೇವೆ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪುರಾಣಗಳಂತೆಯೇ ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್ ಸಹ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಆಶಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವಂಥದು. ಅದು ಸೆಕ್ಯುಲರ್ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ದೇವತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ದೇವತೆ. ಇಂಟೆಲ್, ಚೆರಾಕ್ಸ್, ಆಲ್ಪಲ್, ಲೋಟಸ್ ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೊಸಾಫ್ಟ್‌ಗಳ ಮ್ಯಾನೇಜರ್‌ಗಳು ಅದರ ಅರ್ಚಕರು – ಕಂಪ್ಯೂಟರನ್ನು ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದೇಗುಲಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಂದು ನಮ್ಮ ಡೆಸ್ಕ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದವರು ಇವರೇ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತಂತ್ರೋ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು (techno-metaphysicians) ಎಂದೂ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಪ್ರವಾದಿಗಳು, ಪ್ರಸಕ್ತ ಕಾಲದ ಮಾಹಿತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದೊಂದು ಅರ್ಥವಿದೆಯೆಂದೆ ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯಾಹೂಗಳು ಸದಾಕಾಲ ‘information society’, ‘third-wave technology’, ‘fourth discontinuity’, ಇತ್ಯಾದಿ ಊದೊದುಶಬ್ದಗಳನ್ನು

ಉದುರಿಸುತ್ತ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತ ಜಗದ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ‘ಮುಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ’, ‘ಮುಂದಿನ ಬೃಹತ್ ಚಿಗಿತ’ (‘The Next Big Thing’) ಎಂದೆಲ್ಲ ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವರಂತೆಯೇ ಮತಿಶಕ್ತಿಯನ್ನುಳ್ಳ ಮಷೀನುಗಳು ಇನ್ನೇನು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟವು, ನಮಗೇನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿಬಿಟ್ಟವು, ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕಾಯಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿರಾಮವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ನಂಬುಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನದೇನೂ ತಕಾರಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ, ಯಾಹೂಗಳು ಇದಿಷ್ಟಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿ ಪಡುವಂಥವರಲ್ಲ. ಅವರು, ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ನಮ್ಮ ಚಿಂತನಾವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಎತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ, ನಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ, ನೈತಿಕ ಪ್ರಚ್ಛೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉನ್ನತಸ್ತರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮುಂದುವರೆದು ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ: ನಾವು ಮಾನವರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ಒಂದು ಆಕಸ್ಮಿಕ. ಆ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಮಾನವಕುಲ ಏಕತೆಯತ್ತ ಸಮಗ್ರತೆಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಲಿದೆ; ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಅಂಥ ಸಮಗ್ರತೆಯ ಮೂರ್ತರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತರವಾದ ರೂಪ. ಈಗ, ಗಣಕತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆರವಿನಿಂದ, ಕೊನೆಗಾದರೂ ನಾವು ಲೌಕಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಲೌಕಿಕ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಬೆಸೆದು, ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ಥಕ ಪಡೆಯುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಬಹುದು, ತನ್ನೂಲಕ ದೈವೀಜೀವರೂಪವಾಗುತ್ತ ನಡೆಯುವ ನಮ್ಮ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮೇಲುಮಜಲನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾಹೂಗಳ ಈ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮೇಲ್ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೋರುವಷ್ಟು ಆದರ್ಶಮಯವಾದ್ದಲ್ಲ, ಮುಗ್ಧವಾದ್ದಲ್ಲ. ಅದರ ಹಿಂದೆ, ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನೂ ಪರನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಲಾಲಸೆಯಿದೆ. ಈ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಾಡರ್ನ್ ಯಾಹೂಗಳು – ಪುರಾತನ ಗ್ರೀಕ್ ದೇವತೆಗಳಂತೆಯೇ – ವಿಷಯಾಸಕ್ತರು, ಸತತವಾಗಿ ದೊರಕುವಂತಹ ಮತ್ತು ಅಗಣಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಹೋಗುವಂತಹ ಭೋಗಜೀವನವನ್ನೆ ಬಯಸುವವರು; ಮತ್ತವರ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ದೇಹಕಾಮವನ್ನೆ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಂಥವು.

ನಾವೆಲ್ಲ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್-ದಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀಳತೊಡಗುವುದೆ ಹೀಗೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಆಸೆ ಕೆರಳಿಸುವ ಮಿಥ್ಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡುವುದರೊಂದಿಗೆ. ಸೈಬರ್ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಬಲವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿತ್ಯನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು, ಹಾಗೂ ಅದರ ಕ್ರಿಯಾವೇಗ ವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣ ಅಥವಾ ತ್ರಿಗುಣವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬಹುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು, ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿತ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುವ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಆಮಿಷವನ್ನು ಒಡ್ಡುತ್ತವೆ. ನಾವು ಒಮ್ಮೆ ಈ ಪ್ರಲೋಭನೆಗೆ ಬಲಿಬಿದ್ದೆವೆಂದರೆ, ಬಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಹಿಸಲೆಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದೆವೆಂದರೆ, ಅನಂತರ ನಮಗೆ ಆ ಚಾಲದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅತಿಸರಳ: ಒಂದು ಗಣಕಯಂತ್ರವನ್ನು ಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತಂದಾದಮೇಲೆ, ವರುಷ ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದರ ನವ ಅವತಾರದ ಯಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ; ಆ ಯಂತ್ರಾಂಶ ದೊಳಗೆ ಮೊದಲ ತಂತ್ರಾಂಶದ ನವೀಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ಕಾಲ ಸಂದಂತೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಗ್ಗವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಿಥ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಬಲಿಷ್ಠವೂ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥವೂ ಆಗುತ್ತಿವೆಯೆ ಹೊರತು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ವಸ್ತುಗಳಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಕಂಪ್ಯೂಟರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದೂ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡುಬಿಡೋಣ ಎನಿಸುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ಫೀಚರ್, ಇಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ಆಪ್ತನ್ನು, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಹೊಸದೊಂದು ಬಟನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಈ ಲೇಟೆಸ್ಟ್ ಮಾಡೆಲ್‌ಗಳಿದ್ದಾವಲ್ಲ, ಅವು ಅಗ್ಗವೆನಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ, 'ಅಗ್ಗ'ವೆಂಬುದರ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವಾದರೂ ಏನು? ನಮ್ಮ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿರುವ ಗಣಕಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ನಾವು ತೆತ್ತ ಹಣ, ಬಾಂಗ್ಲಾದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಬು ಕುಟುಂಬ ಇಡಿಯೆ ಒಂದು ವರ್ಷಾವಧಿ ತನ್ನ ಹಸಿವು ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಡುವಷ್ಟೆ ಹಣ ಎಂದಾಗ ಯಾವುದು 'ಅಗ್ಗ', ಯಾವುದು 'ದುಬಾರಿ'? ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಕರಣ ಬೇರೆ ಏನನ್ನೇ ಎಷ್ಟೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿರಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿ, ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪರಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದಂತೂ ಸತ್ಯ. ನಾವೀಗ ಯಂತ್ರಾಂಶ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಾಂಶಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು

ಹೊಸ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಧರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ; ಅವರ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಅಸಾಧ್ಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ 'ರೋಗಿಷ್ಯ ಧಾವಂತ' (pathological scramble) ಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲಿಕ್ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಗಣಕಜಗತ್ತಿನ ಮಿಥ್ಯಪುರಾಣದ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದುದು. ಈ ಮಿಥ್ಯೆ ಅಂಶಿಕ ಸತ್ಯವೊಂದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಸತ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ವೇಗವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣವರ್ಧನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಾದದ ಮೊದಲ ಅರ್ಧ ಎಷ್ಟು ನಿಜವೋ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧ ಅಷ್ಟೇ ಸುಳ್ಳು. ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದೇನೋ ಹೌದು; ಆ ಮೂಲಕ ಅಪಾರವಾದ ಬಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದೂ ಹೌದು. ಆದರೆ ಆ ಬಲ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳು ಮಾಲಿಕವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ವರ್ಗದ ಪಾಲಿಗೆ ಮೀಸಲೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಮಿಕವರ್ಗದವರ ಪಾಲಿಗಲ್ಲ. ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಶಕ್ತಿ-ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಶ್ರಮಿಕರ ಪಾಡು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತಮವೇನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ನಿಯಂತ್ರಣಶಕ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂದು ಬಹಳ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವ 'ತಾಂತ್ರಿಕ ದಕ್ಷತೆ' (technical efficiency) ಎನ್ನುವ ಪದ/ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಷ್ಟೇ ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಸಹ ಅದು ಇಂದು ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈಗ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರುಯಾರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವು - ಆ ಪುರಾತನ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ, ಸರ್ವವೀಕ್ಷಕ ಶಕ್ತಿ ಈಗ ಸೈಬರ್ ಅವತಾರವನ್ನು ತಾಳಿಬಂದಿತೋ ಎಂಬಂತೆ.

ಆದರೆ, ಕೆಲಸಗಾರರಾದರೂ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬೇಕು, ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು? ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳ ಮತ್ತು ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವೆ ಬದಲಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಯಾಹೂಗಳು ಏನೇ ಕೊಚ್ಚಲಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ನಾಶಗೈಯುತ್ತಿರುವುದೆ ಹೆಚ್ಚು. ಮತ್ತಿದು ಬೇರಾವುದೆ

ಉದ್ಯಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ, 'ನವಸೂರ್ಯೋದಯ'ದ ಹಾಡು ಹಾಡುವ (ಸನ್‌ರೈಸ್) ಹೈ-ಟೆಕ್ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೆ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವಾದುದು. ಹಿಂದೂವೆ, ಮೊದಲ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳು ಕೈಕಸುಬುದಾರರಿಗೆ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿದ್ದುಂಟು; ಇಂದು, ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು ತಲೆಕಸುಬುದಾರರಿಗೆ ಅಂಥದೇ ಗತಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗಣಕಯಂತ್ರದ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ದೇಹಕರ್ಮದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಹೋಗಿವೆ. ಇನ್ನು - ಯಾಹೂಗಳು ಹಮ್ಮಿನೊಂದಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯ ನುಡಿಯುವಂತೆ - ಸ್ವಮತಿಶಕ್ತಿಯುತ ಯಂತ್ರಗಳು (intelligent machines) ಅವತರಿಸಿಯೆಬಿಟ್ಟವೆಂದರೆ, ಬಿಳಿಯ ಕಾಲರ್ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮತಿಕರ್ಮಿ ಮಾನವರು ಸಹ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಸೈಬರ್ ಜಗದ ಜೀವಿಗಳು ಬೇರೊಂದೆ ಬಗೆಯವರು. ಅಲ್ಲಿ ವಿಕಾರಮನದವರು, ವಕ್ರಬುದ್ಧಿಗಳು, ಕೊಳಕುಕಾಮಿಗಳು, ಕಳ್ಳಕಾರರು, ಆಮೂಲೋಗ್ರ ಸರ್ವಶೂನ್ಯವಾದಿಗಳು (radical nihilists), ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು ಮನ ಬಂದಂತೆ ಠಳಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ದಿನೇದಿನೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯಾಬಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂದು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಬಗೆಯ ವಿಕೃತಿಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅಶ್ಲೀಲ ಚಿತ್ರತಾಣಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಈ-ದಗಲುಬಾಚಿತನ ಮಾಡುವುದು, ಅನ್ಯರ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳಿಗೆ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ನುಗ್ಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿರೂಪಗೊಳಿಸುವುದು, ವೈರಸ್‌ಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅಂತರಜಾಲದಾದ್ಯಂತ ಅವನ್ನು ಛೂಬಿಡುವುದು, ಪ್ರಕೃತಿ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಯಾವ ಪರಿಮಿತಿಯನ್ನೂ ಗೌರವಿಸದೆ ಮೋಜು ಉಡಾಯಿಸುವುದು ('ಪ್ರೀಕ್ ಔಟ್' ಮಾಡುವುದು), ಹಿಂಸೆ ಹಾಗೂ ಸೈಬರ್ ಟೆರರಿಸ್ಮಿಗೆ ಕರೆಕೊಡುವುದು - ಇವು ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಉಗ್ರವಾದವನ್ನು, ಫ್ಯಾಸಿಸಮ್‌ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳು, ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಬಾಂಬ್ ತಯಾರಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳು ಈಗ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಣಬೆಗಳೇಳುವ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ, ಅಶ್ಲೀಲ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳು ದಿನಂಪ್ರತಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಅಮಾಯಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಿಕೃತಕಾಮದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥವು. Child pornography ಇಂದು ಒಂದು

ಉದ್ಯಮವೆ ಆಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆಯಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಬೇರೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಮವೂ ಆಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವವು ಪೂರ್ವ ಯುರೋಪಿನ ದೇಶಗಳು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ದೇಶಗಳು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ನಿಪುಣ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯುಗ್ರ 'ಹ್ಯಾಕರ್'ಗಳನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕೊಚ್ಚುವೀರರು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಹಠ ಹಿಡಿದು ಕುಳಿತು, ಈ-ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಬೇರೆಬೇರೆ ಬಗೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳ ಭದ್ರತಾಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ; ಅಲ್ಲಿ ಒಳನುಗ್ಗಿ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲಜಗದ ಯಾವ ಅಂತ್ರಾಚಾಲವೂ (ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳು, ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳ ಒಳಗೆಯೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪರ್ಕ-ಮಾಹಿತಿ ಚಾಲ; ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಇಂಟ್ರಾನೆಟ್') ಇವರ ಹೊಡೆತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲಾರದು. ವಿಮಾನಗಳ ಸಂಚಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶೇರು ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣದ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂತಾಗಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಚಾಲನನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಈ-ವಿಧ್ವಂಸಕರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿಟ್ಟ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಲ್ಲ; ಹಾರ್ಡ್ ಡಿಸ್ಕ್‌ಗಳನ್ನು 'ಮೊಲಿಕ್ಯುಲಾರ್ ಅನಾಲಿಸಿಸ್'ಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು, ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಡಿಲೀಟು ಮಾಡಿದ್ದ ಅಂಶಗಳೇನೆಂಬುದನ್ನೂ ಬಹುಪಾಲು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಬಹುದು. ಇಷ್ಟು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದಮೇಲೂ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಈ-ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಾ ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲ. ಮುಗ್ಧಮೋರೆ ಹೊತ್ತು ಬಂದ ಈ-ಮೇಲೊಂದು ಪಠ್ಯದೊಳಗೆ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು; ಅದು ರಹಸ್ಯಲೇಖನತಂತ್ರ (steganography)ದ ಮೂಲಕ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕೃತಂತ್ರಿ ಸಂದೇಶವಾಗಿರಬಹುದು. ಮೇಲೋದಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಚಿಲ್ಲರೆ ಮಾಲೊಂದರ ಸ್ಯಾಂಪಲನ್ನು ಕಳಿಸಿರೆಂದು ವಿಚ್ಛಾಪಿಸುವಂತಿರುವ ಈ-ಪತ್ರವೊಂದು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಯಾರನ್ನೋ ಕೊಲೆಗೈಯಿರೆಂದು ಯಾರೋ ಯಾರಿಗೋ ನೀಡಿದ ಆಚ್ಛಾಪನೆ ಯಾಗಿರಬಹುದು.

ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ನಂತಹ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯವೂ ಆದರೆ ಅತಿಗಂಭೀರವೂ ಆದೊಂದು ದೋಷವಿದೆ; ಪೌರಾಣಿಕ

ಹೀರೋಗಳ ದುರಂತದೋಷವನ್ನು ಹೋಲುವ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೊಂದಿದೆ. ಯಾವುದೇ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್, ಅಂದರೆ ಚಾಲನಮುಚ್ಚಯ, ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಹಲವಾರು 'node' ಗಳನ್ನು, ಅರ್ಥಾತ್ ಸಂಧಿಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯೂಹವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ವೆಬ್ಬು ಸಹ ಇಂಥದೊಂದು ವ್ಯೂಹ; ಹೈಪರ್ ಲಿಂಕ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವೆಬ್‌ಪೇಜುಗಳ ಒಂದು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ವ್ಯೂಹ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು ಈ ವೆಬ್ಬಿನ ಭೌತಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿರುವಂಥದು; ಅದು ಅಸಂಖ್ಯ ರೂಟರುಗಳ ಸಹಬಂಧದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಭೌತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲ. ಈ ವ್ಯೂಹದ ಸಂರಚನೆಯ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಯಾಹೂ ಚಾತಿಯ ಟೆರಿಸ್ಟ್ರುಗಳು, ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೆಲವೆ ರೂಟರುಗಳಿಗಷ್ಟೆ, ಅಥವಾ ವೆಬ್ ಪೇಜುಗಳಿಗಷ್ಟೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟರೂ ಸಾಕು, ಇಡೀ ಅಂತರ್‌ವ್ಯೂಹ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಸಂಪರ್ಕಬಿಂದು-ನೋಡ್-ಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಪರ್‌ಸೆಂಟು ಬಿಂದುಗಳು ಹೀಗೆ ನಾಶವಾದರೆ ಸಾಕು, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ನ ಕಾರ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸರಾಸರಿ ಮಟ್ಟದ ಅರ್ಧದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೀ ನಾಲ್ಕು ಶತಾಂಶದಷ್ಟು ಸಂಧಿಗಳು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾದರೆ ಸಾಕು, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು ತನ್ನ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಅಖಂಡಜಾಲವಾಗಿದ್ದದ್ದು ತುಂಡುತುಂಡು ಈ-ವಲಯಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ; ಬೃಹತ್ ವ್ಯೂಹವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಪರಸ್ಪರ ಕೊಂಡಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಡೊಮೇನುಗಳ ಛಿದ್ರರಾಶಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಅತಿನೂತನ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು ಪುರಾತನ ಎಲಿಲಿಸ್‌ಗಿಂತ ಬಹಳ ಭಿನ್ನವೇನಲ್ಲ ಎಂದಾಯಿತು. ಗ್ರೀಕ್ ಪುರಾಣಲೋಕದ ಮಹಾಯೋಧ ಎಲಿಲಿಸ್ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಗಳಲ್ಲೂ ಅಯೋಧ್ಯ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದವನು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅತೀವವಾಗಿ ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದನಂತೆ; ಆತನ ಹಿಮ್ಮಡಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದರೂ ಅದು ಆತನಿಗೆ ಜೀವಘಾತಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಇಂದಿನ ಗಣಕಗಡಣದ ಪೌರಾಣಿಕ ಹೀರೋ ಆದ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ನ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು, ತುಸು ತೆರೆದು ತೋರುವ ಅಂಗವನ್ನು ಘಾತಿಸಿದರೂ ಸಾಕು, ಅದರ ಇಡೀ ನರನಾಡಿಸಮೂಹ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ಇಂತಹ ಗೊಂದಲಭರಿತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಯಾಹೂಕುಲದ ಖೂಳರೇ ಬೇಕು ಎಂದೇನಿಲ್ಲ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು ಬಲುಸಹಜವೆಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಹಾಗೂ ಬಹುವೈವಿಧ್ಯಮಯವೂ ಆದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮನ್ನು

ಗೋಜಲುಜೀವನದತ್ತ ಸಾಗಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಾಣುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಕೃತ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ; ಅನುಭಾಸ ವಾಸ್ತವ (virtual reality)ದ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಬೇರಾವುದೇ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೀಡುವ ಈ ಎರಡು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ. ಇಂದು, ಬಲಿಷ್ಠ ಕಂಪ್ಯೂಟರಾಧಾರಿತ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾಲಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಗ್ರಹಾಧಾರಿತ ಸಂಪರ್ಕವ್ಯೂಹಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಭೂಗೋಳದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಿಂದಲಾದರೂ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಭಾಗದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೊಚ್ಚಹೊಸದಾದ ವ್ಯಾಪಾರವರ್ಗವೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. 'ಕಾಗದ ವ್ಯವಹಾರಿ' (paper entrepreneurs)ಗಳಾದ ಈ ನೂತನ ಅನುಭಾಸ (virtual) ಚಾತಿ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ, 'ಅನುಭವ'ಸ್ಥ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಹೊಸ ಚಾತಿಯವರು ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಂತ್ರಿಕಮೇಧಾವಿಗಳು, ಸರಿ; ಆದರವರು ತಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅರಿವು ಅಥವಾ ಅನುಭವಕ್ಕಿಂತ ತಮ್ಮ ಕಂಪ್ಯೂಟರುಗಳ ಬಲವನ್ನೇ, ಅವುಗಳ ಚಾಲದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಅಲ್ಪಮತಿಗಳೂ ಹೌದು.

ಕಿಂಚಿತ್ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಈ ಸತ್ಯ ಹೊಳೆದೀತು — ಕೆಲವರು ನಮ್ಮ ಕೈಯೆಳೆದುಹಿಡಿದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಿರ್ಮಿತ ಆದರ್ಶಲೋಕವೊಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೇವೆಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಜಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ, ಅಂತಹ ಲೋಕಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳೇನು ತಿರುಳಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಯಾಹೂಗಳ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ತುಸು ಕಡಿಮೆ ಎಂಬುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನಿತ್ಯವರ್ಧಕಗತಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ, ಜೀವನದ ಸಕಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಕಿನ ಸ್ಪೀಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ವೇಗೋನ್ಮತ್ತತೆಯಿಂದಾಗಿ, ಸಹಜಲಯದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡಲೂ ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಈ-ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟಾದರೂ ವಾಸ್ತವದ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತಾಳ್ಮೆ ಎಲ್ಲಿದೆ, ಸಮಯವೆಲ್ಲಿದೆ? ಹಾಗೆಂದೆ, ತನ್ನ ೧೯೮೪ರ ಕಾದಂಬರಿ 'ನ್ಯೂರೊಮ್ಯಾನ್ಸರ್' (Neuromancer)ನಲ್ಲಿ 'ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್' (cyberspace) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದ ವಿಲಿಯಮ್ ಗಿಬ್ಬನ್ಸ್, ಸೈಬರ್ ಲೋಕವನ್ನು ಭ್ರಾಂತಿ 'consensual hallucination' — ಇಂದ್ರಿಯಸಮ್ಮತ ಭ್ರಾಂತಿ/ಬಹುಜನಸಹಮತೀಯ ಭ್ರಾಂತಿ — ಎಂದು ಕರೆದದ್ದು. ಆತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದಂತೆಯೇ, ಯಾಹೂಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ

ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾರೆ; ಮತ್ತು, ಆ ಭ್ರಮಾವಾಸ್ತವವನ್ನೆ ಭವವಾಸ್ತವವೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೋರ್ವನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಬಹುಪಾಲೂ ಕೂಡ ವಿಭಾಸವನ್ನೆ ಭಾಸದ ಕ್ರಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ/ತ್ವವೆ. ಅವರ ಈ ಅನಂತ ಭ್ರಾಂತಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣಗಳೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಭೌತಿಕ ಕಾರಣಗಳೂ ಇವೆ.

ಒಂದು ಕಾರಣ ಹೀಗಿದೆ: ಸೈಬರ್‌ವಲಯ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಮೂಲತಃ ಅಮೇರಿಕೆಯ ಸಮರಲಂಪಟತನದ ಮೂಲಕ. ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು - ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳು - ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು-ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರತಯಾರಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ದೈತ್ಯ ಯುದ್ಧೋದ್ಯಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದು ಈಗಾಗಲೇ ದಶಕಾನುದಶಕಗಳ ಕಾಲ, ಜನರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು 'ಉತ್ಕೃಷ್ಟ'ವೂ 'ದಕ್ಷ'ವೂ ಆದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಏಕೈಕ ಗುರಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವಿರತವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಬಂದಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಅಸಂಖ್ಯ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಶೋಧಕರ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಾವೆ; ಕೆಲವು ಅವನ್ನು ಮೀರಿದಂಥವೂ ಇವೆ. ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಉಪೋತ್ಪನ್ನಗಳೂ ದೊರಕಿದ್ದು/ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಬಗೆಯ ಉಪಫಲಗಳು ಸಿಗುವವೆಂಬುದನ್ನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆಯೆ ಭಾಗಶಃವಾಗಿಯಾದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು/ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ ಗುಪ್ತವರ್ತುಲಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ಉಪಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನಬಳಕೆಗೆ ದಕ್ಕಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಟೆಫ್ಲಾನ್ ಮತ್ತು ಮಿನಿ ಹೈ-ಪೈ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಇದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್ ಅವುಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆಯೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಕಂಪ್ಯೂಟರು ಬಹುಕಾಲ ಪ್ರಳಯಾಂತಕ ಯುದ್ಧ (Armageddon)ಗಳಂತಹ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಯೆ ಮೀಸಲಾದ ಸಾಧನವಾಗಿತ್ತು; ಸೈಬರ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್, ಅಂತಹ ಘನಘೋರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಡುವೆ ವಿನಿಮಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿಪ್ಪಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ತುಸು ಬದಲಾಗತೊಡಗಿತು. ಹಿಪ್ಪಿ ಚಳವಳಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾ ಧಾರಿತ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದವರ ಚಳವಳಿಯಾಗಿದ್ದುದೇನೋ ಹೌದು; ಆದರೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಅನೇಕ ವೈಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ತಿಕ್ಕಲುಗುಣಗಳನ್ನೂ

ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಿಪ್ಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನೀಯ ತಿರುಚನ್ನುಳ್ಳವರೂ ಇದ್ದರು, ತಂತ್ರ-ಯಂತ್ರ ವಾದಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಗಿನಿಂದಲೇ ವಿದೇಶೀಕ ಬಗೆಯಬಲ್ಲಷ್ಟು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿದ್ದವರೂ ಇದ್ದರು. ಈ ಕೆಲವರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರನ್ನು ಹಾಗೂ ಸೈಬರ್ ಜಾಲವನ್ನು ಅವುಗಳ ಮೂಲಪೀಠದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅನ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನವಲಯಗಳತ್ತ ಎಳೆದುತಂದರು; ಮೊದಲಿನ ಮೃತ್ಯು ಕೋಷ್ಟಕದ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಆಟವಾಡಲು ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯಲು ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಇಂದಿನ ಸೈಬರ್ ಸ್ಪೇಸಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಹಿಪ್ಪಿ ಪೂರ್ವಜರ ಬುಡಮೇಲು ಬುದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತವೆ: ಅಲ್ಲಿ ಪೇಗನ್, ಸೈಕೆಡೆಲಿಕ್ ಹಾಗೂ ನ್ಯೂ ಏಜ್ ರೂಪಗಳ ಸ್ವಿಚುಯಾಲಿಟಿಯ (pagan, psychedelic and New Age spirituality) ಬಗೆಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣ ವ್ಯಾಮೋಹವಿದೆ; ಕಾಮಸಂಬಂಧಿ ವ್ಯಸನಗಳೂ ಮನೋವಿಕಾರಗಳೂ ಇವೆ; ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿ, ಮುಕ್ತ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಪ್ರೇಮದ ಕುರಿತಾಗಿ ಬುಡುಬುಡಿಕೆ ವಾದಗಳಿವೆ.

ಸೈಬರ್ ಸ್ಪೇಸಿನ ಬಗೆಗಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಮಿಥ್‌ಗಳ ಮೂಲವಿರುವುದು ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಅದರ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಮುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯ (free information) ವಿಷಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಸೈಬರ್ ಲೋಕವಾಸಿಗಳು ಪದೇಪದೇ ಉದ್ಯೋಷಿಸುವ ಸೂಕ್ತಿಯೊಂದರ - ಈ ಸೂಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು 'ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಿ' ('Whole Earth') ಚಳವಳಿಯ ಗುರು ಸ್ಪುವೆರ್ಟ್ ಬ್ರಾಂಡ್‌ನಂತೆ - ಪ್ರಕಾರ, ಮಾಹಿತಿ ಮಾನವರಿದ್ದಂತೆಯೆ ಅಂತೆ; ಈಗ ಅದೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಲು, ಸರ್ವಜನಲಭ್ಯವೂ ಸುಲಭಲಭ್ಯವೂ ಆಗಲು ಬಯಸುತ್ತಿದೆಯಂತೆ. ಅಂದರೆ, ಮುದಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಿಪ್ಪಿಯಂತೆಯೆ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಎಂದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನು, ಸೈಬರ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಪುಕ್ಕಟೆಯಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಮಾತೋ - ಅದು ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಬರಿಸಿ ಅಮೇಲೆ ಸುಲಿಗೈಯುವ ಮೋಸಗಾರರ ಮಾತಷ್ಟೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯೂ ಬೆಲೆ ತೆರದೆ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೆ ಒಂದು ವಸ್ತು ಯಾವ ಮಾಹಿತಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಅದು ಖಂಡಿತ ವ್ಯಸನಿಗಳ ಪಾಳಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮೊದಲ ಕಿಕ್ಕಿನಂತೆ; ಮಾದಕದ್ರವ್ಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತನ್ನ ಜಾಲದೊಳಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪುಗಸಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೀಡುವ ಮೊದಲ ಡೋಸಿನಂತೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೈಬರ್ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಅನವರತ ಮೊರೆಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಮಂತ್ರ ಹೀಗೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ: ಈಗ ಸೈಬರ್ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ಸಣ್ಣದೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಜಗದ್-ಗ್ರಾಮ(global village)ದಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆ ಇರಲಿ, ಸೆಲ್ಯೂಲಾರ್ ಫೋನಿನ ಪುಟ್ಟ ಬಟನುಗಳನ್ನು ಪಟಪಟನೆ ಒತ್ತಿದರಾಯಿತು, ಬಿಲ್ಟ್-ಇನ್ ಮೋಡೆಮ್‌ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪರ್ಸನಲ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್‌ಗೆ ಕೆಲವು ಸರಳ ಕಮಾಂಡುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರಾಯಿತು; ತನ್ನೂಲಕ ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆಯ ಬಹುದು, ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಮನದಣಿ ವಿಹರಿಸಬಹುದು, ಭೂಮಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾರೊಂದಿಗಾದರೂ ಮಾತನಾಡಬಹುದು, ಅವರನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಇಷ್ಟರವರೆಗೇನೂ ಈ ಮಂತ್ರ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆದರೆ ಅದು ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಹೌದೆನ್ನುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಸೈಬರ್ ಚಾಲ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹತ್ತಿರಹತ್ತಿರ ತರುತ್ತಿದೆಯಂತೆ, ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬೆಸೆಯುತ್ತಿದೆಯಂತೆ, ಸಮುದಾಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆಯಂತೆ.

ಮೇಲಿನ ವಾದದ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ಭವವಾಸ್ತವ ಈಗಾಗಲೇ ಬಯಲುಗೊಳಿಸಿ ಯಾಗಿದೆ. ಅದು ತೋರಿರುವಂತೆ, ಭೌತಿಕ ಸಂಪರ್ಕಚಾಲವೊಂದರಿಂದಲೇ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಮತ್ತು, ಸಂಪರ್ಕವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಳೆದಾಕ್ಷಣ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂವಹನವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತವಲ್ಲ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಮುದಾಯ ಶುದ್ಧಾಂಗವಾಗಿ ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಮುದಾಯವೊಂದಷ್ಟೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನು, ಅಖಂಡ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ಖಂಡೋಪಖಂಡಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ವಿಘಟನೆಯನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅಂತರಜಾಲವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಹೀಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ತುಂಡುತುಂಡು ತಂಡಗಳ ಹೊರತು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲ. ಈ ತಂಡಗಳೂ ಕೂಡ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ 'ಶೈಲಿವಿಲಾಸಿ ಗುಂಪು'ಗಳು (style -groups); ಇವುಗಳ ಸದಸ್ಯರು - ಅಂದರೆ ಸೈಬರ್ ವಿಶ್ವದ ವಾಸಿಗಳು - ಮೂಲತಃ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮನೋಲಹರಿಗೋ, ಎಂಥದೋ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿವೈಖರಿಗೋ ಚೋತುಬಿದ್ದುಕೊಂಡವರು; ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಬಯಕೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ತಮ್ಮನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು, ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು.

ವವರು. ಯಾಹೂಗಳ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವವರು ಇಡೀಯಾದ ಸಮುದಾಯದ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಾಗಿ, ವಿಚ್ಛಿನ್ನರೂ ಖಿನ್ನರೂ ಮನೋಭಗ್ನರೂ ಆಗಿ ಅಂಡಲೆಯುವ ಬಿಡಿಬಿಡಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ: ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನ ಮೂಲಕ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿಸುಲಭ; ಆದರೆ ಅದರ ಚೊತೆಯಾಗಲಿ, ಅದರ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಸಾರ್ಥಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟೆ ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

ವ್ಯಕ್ತಿವಾದವನ್ನೇ ಪರಮತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಸಮಾಜವೊಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಬೇರಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನೇ ಸೈಬರ್‌ಸ್ಪೇಸ್ ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಪೇಸಿನ ಅತೀವ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ಗುಟ್ಟು ಅಡಗಿದೆ. ಸೈಬರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಸದೊಂದು ಲೋಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಸೀಮಿತ, ವ್ಯಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತ ರಾಗಾವೇಗಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜಾತೀತ ರೀತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನೂ ವಾಸ್ತವೇತರ ಪರಿಯ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ; ಕೊನೆಗೆ, ಅದೇ ಆತ್ಯಂತಿಕವೂ ಅತ್ಯಪೇಕ್ಷಣೀಯವೂ ಆದಂತಹ ಲೋಕವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರತ್ತ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಮುಗುಳುನಗು ಬೀರಲೂ ಪುರಸೊತ್ತಿಲ್ಲದ, ಆದರೆ ಅಂತರಜಾಲದ ನ್ಯೂಸ್‌ಗ್ರೂಪುಗಳು, ಫೋರಮ್‌ಗಳು, ಚ್ಯಾಟ್‌ರೂಮುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಗಳ ವಿಕಾರಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾದ (ಮತ್ತು ವೆಬ್ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆ ಒಂದರಷ್ಟು ಜಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ) ಅಸಂಖ್ಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಅಪರಿಚಿತರೆದುರು ತಮ್ಮ ಸುಪ್ತ-ಗುಪ್ತ ಕಲ್ಪನೆ-ಭಾವನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಚ್ಚಿಡಲು ಅವಸರಿಸುವಂಥವರಿಗೆ ಸೈಬರ್ ಲೋಕ ಹೇಳಿಮಾಡಿಸಿದಂಥ ಜಾಗ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಮೊದಲಿಗೂ ಕೊನೆಗೂ 'ಭ್ರಮಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ' ಲೋಕ. ನಿಜವಾದ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ನಾವು ನಿಜಜಗದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಧೂಳುಮಣ್ಣುಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೂತು ನಿಂತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಹೂಗಳು ಮಾಡುವಂತೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿಂದರೆ ಎದುರು ಕೂತು, ಎಂದೂ ಕಂಡಿಲ್ಲದ, ಕಾಣಬಹುದಾದ ಸಂಭವವೂ ಇಲ್ಲದ, ಯಾರುಯಾರೋ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಮಲ್ಲಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದು. ಪ್ರಯೋಜನದ ಮಾತು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ನಾವು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವಿಶಾಲವಿಶ್ವದ ಪರಿಚಯ ಬೇರೊಂದೆ ಬಗೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ: ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ

ಜೀವನದ ಕುರಿತು ಅತ್ಯಪರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಇತಿಮಿತಿಗಳ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಪ್ಯೂಟರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸುವುದು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿಯೂ ಅನಾರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುವಂಥದು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್-ಚೋದಿತ ಭ್ರಮಾವಸ್ಥೆಗಳು ಈಗ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ದಿನಂಪ್ರತಿ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕವಿಯುತ್ತಿರುವ 'ಮಾಹಿತಿ ಹೋಗೆ-ಮಂಜು' (data-smog) ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಸಹಜಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಕುಂದಿಸುತ್ತಿದೆ; ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ, ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಅಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಗದೆಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯಸನಿಗಳು ಇಂದು 'ಛಿದ್ರಚಿತ್ತವೈಕಲ್ಯ' (fragmentia) ಎಂಬ ವಿಶಾಲಾರ್ಥದ ಹೆಸರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಅನೇಕಾನೇಕ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೃದಯ ದೊತ್ತಡದ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕಣ್‌ಬಲದ ಕುಂದುವಿಕೆ, ವಿವೇಚನಾಶಕ್ತಿಯ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಗೋಚಲು, ಹತಾಶೆ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಮತ್ತು ಉದಾರತೆಯ ಕೊರತೆ, ಹಾಗೂ ಅತಿರೇಕದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಮಾಹಿತಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಒಂದು ನೇರ ಫಲವಾಗಿ ಇಂದು 'ಅವಧಾನನೂನತೆಯ ಅಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ' (attention deficit disorder -- ADD) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮೆದುಳಿನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ತೀವ್ರ ಚಡಪಡಿಕೆ, ಅಕಾರಣ ಬೇಸರ, ಏಕಾಗ್ರತಾಶೂನ್ಯತೆಯಂತಹ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಈ ರೋಗಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದವರು ಯಾವುದೆ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಸೆಕೆಂಡುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾರರು. ಈ ವ್ಯಾಧಿ ಈಗ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪಿಡುಗೊಂದಾಗಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ.

ಗಮನಶಕ್ತಿಕ್ಷೀಣನೆಯ ಈ ರೋಗ ಪುಸ್ತಕ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಾರಕವಾಗುವಂಥದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿರುವ ಯಾಹೂಗಲು ಈಗಾಗಲೇ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕುರಿತು ಚರಮಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಯಾಗಿದೆ. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದು ಸಲೀಸಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ; ಯಾವುದೆ ಬಗೆಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದಲೂ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಬೇಕು, ಶ್ರಮಶೀಲ ಮನೋಧರ್ಮ ಬೇಕು. ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ವೆಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಪುಟದಿಂದ ಪುಟಕ್ಕೆ ಭಾಗದಿಂದ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಛಂಚುಂಟುಗೊಂಡು ಜಿಗಿಯುವಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಹೀಗೆ ಲಂಘನಗೈಯುವುದೆ ಅನುಭವಸಂಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನಸಂಗ್ರಹದ ಅತ್ಯಂತ ಫಲಪ್ರದ ಕ್ರಮವೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿ, ಸೈಬರ್ ಶಕ್ತಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ ನಿಜಸತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಕಂಟಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ನಾವೀಗ ನಮಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಬರೆವಣಿಗೆಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಆತಂಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಯಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ; ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹೆಣಗಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ 'ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ' ಯೆಂಬುದು ಈಗ ನೀರು ಕುಡಿಯುವಷ್ಟು ಸಲೀಸಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಧಂಡಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವ ಡೆಸ್‌ಟಾಪ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಪ್ಯಾಕೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಪ್ಯಾಕೇಜನ್ನು ಬಳಸಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ/ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದ 'ಕಡತ'ವೊಂದಾಗಿ ಕಟ್ಟಬಹುದು; ಎಂಥ ಮೂರ್ಖಶಿಖಾಮಣಿಯ ತಪ್ಪನ್ನೂ ತಾನಾಗಿಯೆ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡು ಹೈಪರ್ ಟೆಕ್ಸ್ಟ್ ಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಡುವ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಈಡಿಯಟ್-ಪ್ರೂಫ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ಕಡತವನ್ನು, 'ಗ್ರಂಥ'ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೆ, ಅಂತರ್ಜಾಲಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಬ್ಲಿಷ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಈಗ ಸೈಬರ್ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅವತರಿಸಿಯಾದ ಮೇಲೆ, ವಾಸ್ತವಪುಸ್ತಕಗಳ ಅಗತ್ಯವೆ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಆದರೆ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳಾದ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಸತ್ತ್ವದಲ್ಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳೋ ಎಂದರೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅಂತರ್ಜಾಲಲೋಕದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ತುಂಬ ತುಂಬಿರುವುದು ಅಸಂಬಂಧ ಅಪಾಲಾವಪೆ ಹೊರತು ಯಾವುದೆ ಘನಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಆ ಲೋಕ ಅತ್ಯುತ್ಸಾಹದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಅತ್ಯಪ್ರದರ್ಶನದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೆ ವಿನಃ ಅತ್ಯಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನಲ್ಲ. ಸೈಬರ್ ಲೋಕದ ಬರಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ಜನರು ಆರೆಬರೆ ಅಕ್ಷರಜ್ಞಾನದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ಓದಿನ ಜನರು; ಅವರು ತಮ್ಮ ವೆಬ್ ಪೇಜುಗಳನ್ನು ಅಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ ಎದೆಗೊತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಲೋಕದ ಉದ್ದಗಲ ತಿರುಗಾಡುವವರು, ತಮ್ಮ ಅಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಚೀರಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರು, ತಮ್ಮ ವಿಕೃತ ಬಯಕೆಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಮಾನವವಿಕ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುವುದೋ ಎಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕುತ್ತಿರುವವರು.

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್-ಸೃಷ್ಟಿತ ಭ್ರಾಂತಾವಸ್ಥೆಗಳು ಅನೇಕಾನೇಕ ಬಗೆಯವುಂಟು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯತಿರೇಕದ ಬಗೆಯೊಂದು ಮಾನವಕುಲದ ಒಟ್ಟೂ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯೆ 'ನವೀನಪುರಾಣ'ದ ಶೈಲಿಯ ಚಿತ್ರವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದುಂಟು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ನ ಮಾನವವಿಕಾಸ ಯಾತ್ರೆಯ ಮುಂದಿನ ಅತಿಮುಖ್ಯ ಘಟ್ಟವಂತೆ. ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯವರೆಗೆ ಸರಳರೇಖೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಕಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದ ಮಾನವಸಂವಹನದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಈಗ

ತಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಹಜಶಿಖರಾಗ್ರವಾದ ಸೈಬರ್ ಸ್ಪೇಸಿನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರಿನಿಂತಿವೆಯಂತೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ, ವಿಕಾಸದ ಏಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದೆ ಮೇಲಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲೆಂದರೆ, ಸೈಬರ್ ಸ್ಪೇಸ್ ಹಾಗೂ ಫಿಸಿಕಲ್ ಸ್ಪೇಸುಗಳು – ಸೈಬರ್ ವಲಯ ಹಾಗೂ ಭವವಲಯಗಳು – ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಲಯವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಂತೆ; ಮನುಕುಲದ ಮುಂದಿನ ನಿರ್ಣಯಾತ್ಮಕ ಜಿಗಿತ – ಕ್ವಾಂಟಮ್ ಲೀಪ್ – ವೆಂದರೆ ಅದು ಅನುಭಾಸ ವಾಸ್ತವ(virtual reality)ದೊಳಗೆ ಕರಗಿಹೋಗುವುದಂತೆ. ಈ ಭವಿಷ್ಯ-ಪುರಾಣ ನುಡಿಯುವುದನ್ನು ನಂಬುವುದಾದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಪ್ರಜ್ಞೆ (individual consciousness)ಗಳು ಇನ್ನು ಬಹುಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಅಂತರಜಾಲದ ಅಧಿಪ್ರಜ್ಞೆ (Overmind of the Internet) ಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಅನತಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗೆ ಡಾನಾಲ್‌ನೋಡು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ; ನಮ್ಮನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಿಗ್ನಲ್ ಗಳಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಪುರಾಣವ್ಯಕ್ತಿಗಳಂತೆಯೆ ಇಚ್ಛಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೆ, ಮುಂದೊಂದು ದಿನ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕೆಯಾ ಪ್ರಸ್ತಕವನ್ನು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಓದಬೇಕಾದ ರಗಳೆಯೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ, ವ್ಯತ್ಯಪ್ರತಿಕೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮೆದುಳುಗಳ ಒಳಗೆಯೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವಂತೆ. ಕಾವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳ ಅನುಭವಗಳೆಲ್ಲ ಡಿಜಿಟಲ್ ಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಬಂದು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮುಂದೆ ಕೂತವರ ಮನಸ್ಸುಗಳ ಒಳಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವಂತೆ. ಅನುಭಾಸ ವಾಸ್ತವ ಈಗಾಗಲೇ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂಶಿಕವಾಗಿ ಯಾದರೂ ಸಾಧ್ಯಗೊಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಮುಂದೆ ಇವೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸತ್ಯವಾದಾಗ ನಾವು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿಲ್ಲವಂತೆ.

ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ – ಈ ಯಾಹೂಗಳು ಅದು ಹೇಗಾದರೂ 'ಡಿಲೀಟು' ಗೊಂಡು ನಮ್ಮನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಒಳಿತು. ಅವರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಬ್ಲಿಪ್ಪುಗಳಂತೆಯೆ ಅವರೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೋರೈಸಿದವರು ಮರುಕ್ಷಣ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಹೋದರೆ ಒಳಿತು. ಆಗಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಜಗ ನಿಜವಾದ ಕಲ್ಪನಾಪ್ರತಿಭೆಯುಳ್ಳವರ ಕೈಗಳಿಗೆ ಮರಳಿ ಮತ್ತೆ ಆರಳಬಹುದು.

ತೆಯ್ಯಂ, ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು, ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು

ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ

ಯಾವುದೇ ನಾಡಿನ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಮೂಲಬೇರುಗಳು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜಾನಪದ, ಅನುಷ್ಠಾನ, ತ್ರಿಯಾವಿಧಿ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆಂದು ಆಧುನಿಕ ರಂಗಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ, ರಂಗ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅಂತಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಪ್ತಾಂಗಗಳಿಸಬಹುದೆಂದೂ ಹಲವುಮಂದಿ ರಂಗಜ್ಞರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ, ಕಾಲದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಹಾಳುಬೀಳದೆ, ಜನರ ನಂಬಿಗೆಯ ಮನೆಯಂಗಣದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಉಳಿದುಬಂದ ಹಲವು ತ್ರಿಯಾವಿಧಿ ರಂಗಭೂಮಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಕ್ತನವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಆರಾಧನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅಂಥವುಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಯೆ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವ, ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಧರ್ಮನಿರ್ಲಿಪ್ತ ವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದು ಸಮರಕಲೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇವು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವಂಥವು; ಅಲ್ಲದೆ, ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲೆಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಥವು.

'ತೆಯ್ಯಂ' ಕೇರಳದ ಭೂತಾರಾಧನೆ; ತ್ರಿಯಾವಿಧಿ ರಂಗಭೂಮಿ. ಇದನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 'ತೆಯ್ಯಾಟ್ಟಂ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೈವ ಶಬ್ದದ ಮಲಯಾಳಂ ರೂಪ ತೆಯ್ಯಂ. ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಆಡುಂಬೊಲ ಕಣ್ಣಾನೂರು ಜಿಲ್ಲೆ. ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂತಾರಾಧನೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಕೇರಳದ ತೆಯ್ಯಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆದರೆ, ಕೇರಳದ ತೆಯ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೈಲೀಕರಣ, ವೈಭವ ಹಾಗೂ ನಾಟಕೀಯತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತೆಯ್ಯಂ ಮೂಲತಃ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಆರಾಧನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಜನಾಂಗಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುಗೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೈವ - ದೇವರು - ನಂಬಿಕೆ - ಪುರಾಣ - ಆಚರಣೆಗಳು ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡು, ಆರಾಧನಾಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅದು ಕಲಾರೂಪವೂ ಆಗಿ

ಬೆಳೆಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವ ದೈವಗಳು ಹಲವು ತೆರನಾದುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಚಾತಿ - ಕಟ್ಟು, ಸ್ಥಾನ - ಮಾನಗಳ ಅಂತರ ಇದೆ. ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿ ಸತ್ತು ದೈವವಾದ ತೆಯ್ಯನಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಬಂದ ದೇವತೆಗಳವರೆಗೆ ಇವುಗಳ ಹರವು ಇದೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುಲದೇವತೆಗಳು, ಮಾತೃದೇವತೆಗಳು, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ಪುರಾಣದ ದೇವತೆಗಳು, ಹುತಾತ್ಮ ವೀರರು, ಮಾಸ್ತಿಯರು, ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು, ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಿಂದ ಅಲಕ್ಷಿತರಾದ ಕೆಳವರ್ಗದ ಹೆಣ್ಣು - ಗಂಡುಗಳು, ದುರ್ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದವರ ಪ್ರೇತಾತ್ಮಗಳು, ಬಾಣಂತಿಕೊಲೆಗಳು, ಬೇಟೆವೀರರು, ಬೆಳೆ - ಪೈರಿಗೆ ಕಾಟಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ - ಪಕ್ಷಿಗಳು - ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರರಷ್ಟು ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಮುಸ್ಲಿಂ ತೆಯ್ಯಂಗಳೂ ಇವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿನ ತೆಯ್ಯಂ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳೂ ಇವೆ. ಕೆಳವರ್ಗಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರವರೆಗೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನರೂ ತೆಯ್ಯಂ ಆರಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಕಲೆ' ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ - ಸಾಮೂಹಿಕ ಆರಾಧನೆ. 'ಭವ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಸಾಧಾರಣ' ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಲನದ ತಾಣವಾಗಿದ್ದೂ ತನ್ನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ದೈವ - ಮಾನುಷ ಸಂವಾದದ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕ ರಂಗಭೂಮಿ ತೆಯ್ಯಂ.

'ಕೇರಳೋತ್ಪತ್ತಿ'ಯಲ್ಲಿನ ಉಲ್ಲೇಖದಂತೆ, ಪರಶುರಾಮನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಾದ ಪಾಣನ್, ವೇಲನ್ ಮತ್ತು ವಣ್ಣನ್ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರಿಗೆ ಉತ್ಸವಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಪ್ರಕಾರವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತೆ. ಈಗಲೂ ತೆಯ್ಯಂಗಳನ್ನು ಆಡುವವರು, ಕೋಲ ಕಟ್ಟುವವರು ಇಂತಹ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರೇ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವೀರ ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಕಣ್ಣಾನೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಯ್ಯನ್ನೂರು ಸಮೀಪದ ಕೋಲತ್ತನಾಡಿನ ಪುತ್ತೂರಿನವೀಡು. ('ವಡಕ್ಕನ್ ಪಾಟ್ಟು' - ಬಡಗಿನ ಹಾಡು - ಗಳೆಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಜಾನಪದ ವೀರಗಾಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿನ - ವೀಡಿನ ಕಥಾನಕಗಳು ಬರುತ್ತವೆ.) ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಯ್ಯಂ ಆಡುವವರು, ಆಡಿಸುವವರು ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮಾಯಿಲನ್, ವೇಟ್ಟುವನ್, ಪುಳಯಾನ್ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಾಲನ್ ಚಾತಿಯ ವರು ಕಟ್ಟುವ ತೆಯ್ಯಂಗಳಿಗಿಂತ ವೇಲನ್, ವಣ್ಣನ್ ಮತ್ತು ಮಲಯನ್ ಪಂಗಡಗಳವರು ಮಾಡುವ ತೆಯ್ಯಾಟ್ಟುವು ಹೆಚ್ಚು ಕಲಾತ್ಮಕವೂ ವರ್ಣಮಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ತೆಯ್ಯಂ ಆರಾಧನೆ - ಉತ್ಸವ - ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ಆಯಾ ತೆಯ್ಯಂಗಳ 'ಸ್ಥಾನ'

ಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡಿ - ದೇಗುಲಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹಗಲು ಅಥವಾ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆರಾಧನೆಯ ಕೆಲವು ಘಟ್ಟಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದು, ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾತ್ರಿಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಸಂಜೆ, ಕೆಲವು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಬೆಳಿಂಜಾಮ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ - ಹೀಗೆ ಕಾಲವಿಂಗಡಣೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಬಹುಶಃ ತೆಯ್ಯಂಗಳ 'ಸ್ಥಾನ'ಗಳಲ್ಲಿನ ಅರ್ಚಕರು ತೆಯ್ಯಂ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಳವರ್ಗದವರಲ್ಲ; ಉಚ್ಚ ವರ್ಗದವರೇ. ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಪೂಜೆ - ಮಂಗಳಾರತಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಒಬ್ಬ 'ವೆಳ್ಳಿಪ್ಪಾಡ' (ಪಾತ್ರಿ) ನಲ್ಲಿ ದೈವವು ಆವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ತೆಯ್ಯಂ ಕಟ್ಟುವವರಿಗೆ ಪಂಜು - ಹೂವು - ಕತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಕುರುಹನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ನಂತರ ತೆಯ್ಯಾಟ್ಟುಂನ ವಿಧಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ರಂಗಸ್ಥಳದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯಿಲ್ಲ. ಗುಡಿಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಚಪ್ಪರವೇ ದೇವತೆಗಳ ಆಟದ ಅಂಗಣ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುರಿತ್ತೋಲ - ತೆಂಗಿನ ಗರಿ - ಗಳಿಂದ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಡುವೆ ತೆಂಗಿನಗರಿಗಳಿಂದಲೇ ರಚಿಸಿದ 'ಮಾಡ' ಹಾಗೂ ದೀಪ, ಅಕ್ಕಿ - ಕಾಯಿ, ಹೂ - ಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದವು ಇರಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೆ ಖಾಲಿ ಚಾಗವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಅಥವಾ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚರಣೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾಯರ್ ಕುಲದವರದ್ದು.

ಚಂಡೆ, ಥಮರು, ದುಡಿ ಮುಂತಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದ್ಯಗಳ ಹಿಮ್ಮೇಳದ ಜೊತೆ ದೈವವನ್ನು ಆವಾಹಿಸುವ ಹಾಡನ್ನು ಮೊದಲು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗಲೇ ತೆಯ್ಯಂ ಕೋಲಕಟ್ಟುವ ಪಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಅರ್ಧಾಂಶ ಮಾತ್ರ ಮುಗಿದಿದ್ದು, ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಮುಖವರ್ಣಕೆ ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆವೇಶದ ನಂತರ ಹಾಡುಗಾರರು ಆ ತೆಯ್ಯಂನ ಇತಿಹಾಸ - ಪುರಾಣ - ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ 'ತೋಟ್ಟುಂಪಾಟ್ಟು' ನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. (ಇದು ತುಳುನಾಡಿನ ದೈವಗಳ ಪಾಡ್ಡನವಿದ್ದಂತೆ.) ಪಾತ್ರಿಯು ಆವೇಶ ಏರಿದಂತೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಕತ್ತಿವರಸೆ, ಬೆಂಕಿಯ ಆಟ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ದೈವ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗವನ್ನು 'ತೋಟ್ಟುಂ' ಅಥವಾ 'ತೋಡಯಂ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದೈವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದಂತಹ 'ಹಾರ - ಆಹಾರ'ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಚರಿಸಿದ ನಂತರ ಆಟ ಪ್ರಧಾನ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆವೇಶಿತ ನಟನು ಆಯಾ ತೆಯ್ಯಂಗಳಿಗೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಆಕಾರ ಅಳತೆಗಳ ಮುಡಿ ಅಥವಾ

ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು, ವಸ್ತ್ರ - ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಿಲ್ಲು, ಕತ್ತಿ, ಗುರಾಣಿ, ಗಂಟೆ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವೈಭವದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು ಅವನನ್ನು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ದೈವೀ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಆ ವೇಷವೈಭವಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಕುಣಿತ - ಚಲನೆ - ಕಾಕು - ಕೇಕೆಗಳು, 'ದೀಪ್ತಿರಸ' ದ ಅಭಿನಯಗಳು (ತೆಯ್ಯಂಗಳ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿ - ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಅಭಿನಯ - ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಈ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ), ಸುತ್ತಬಲಿ - ಸಂಚಾರ ಮೊದಲಾದವು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳ ಕಷ್ಟ - ಸುಖ - ದೂರು - ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಹೇಳಿಕೆ - ಕೇಳಿಕೆ ಮುಗಿಸಿ, ಪ್ರಸಾದ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ದೈವ ಮೈಬಿಟ್ಟು ಮಂಗಲಾರತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ತೆಯ್ಯಂ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಧಾನ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿರುವುದು ಅವುಗಳ ವೇಷವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ. ಕೂಡಿಯಾಟ್ಟಂ, ಕಥಕಳಿ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀಮಂತ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಸಾಧನ ಮತ್ತು ಅಲಂಕರಣಗಳ ಮೂಲವಾದರಿಗಳು ಇರುವುದು ತೆಯ್ಯಂ ವೇಷಗಳಲ್ಲಿ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತೆಯ್ಯಂಕ್ಕೂ ಅದರದರ ಚಾತಿ - ಹುಟ್ಟು, ಸ್ಥಾನ - ಮಾನ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ವಿಭಿನ್ನ ಮಾದರಿಯ ಮುಖವರ್ಣಿಕೆ, ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಮುಡಿ - ಕಿರೀಟಗಳು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಂಡಿವೆ. ದೇಶೀಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಬರೆಯುವ ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖವರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಚೇಳು, ಮೀನು, ಶಂಖ, ಚಿಟ್ಟೆ ಮೊದಲಾದ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಕೃತಗಳು, ಶಂಖೆಳುತ್ತು, ವಟ್ಟೆಳುತ್ತು ಮುಂತಾದವು ಮುಖವರ್ಣಿಕೆಯ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು. (ಎಳುತ್ತು ಅಂದರೆ ಬರವಣಿಗೆ.) ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆಯ್ಯಂಗಳಿಗೆ ದೇಹದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಬರೆದಂತೆ ಎದೆಯ ಮೇಲೂ ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ ಚಿತ್ರಣಗಳು - ಹೂವು, ಚುಕ್ಕಿ, ಹಕ್ಕಿಯ ಬಾಲದ ಆಕಾರದ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಮುಂತಾಗಿ - ಇರುತ್ತವೆ. ಸೊಂಟದ ಸುತ್ತ 'ಅರಯೋಟ' ಅಥವಾ 'ವಟ್ಟೋಡ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನೆರಿಗೆಯ ಸುಂದರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಲೂ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲುಕಡಗ, ಕೈಕಡಗ, ತೋಳಬಂದಿ, ಹಾರ - ತುರಾಯಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿ ಅಥವಾ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಕಂಚು ಅಥವಾ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಮುಡಿಗಳನ್ನು ಬಿದಿರು ಅಥವಾ ತೆಂಗಿನ ಗರಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಹೊದಿಕೆ - ಅಲಂಕರಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಮುಡಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ

ಉರಿಯುವ ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪುದಿಯ ಭಗವತಿಯಂತಹ ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಮುಡಿ - ಕಿರೀಟಗಳು ಸುಮಾರು ೭ - ೮ ಅಡಿ ಅಗಲ, ೮ - ೧೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ. ಭದ್ರಕಾಳಿ, ಭೈರವಿಯರ ಮುಡಿ - ಕಿರೀಟಗಳು ೨೦ರಿಂದ ೩೦ ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಇರುತ್ತವೆ. ತೆಯ್ಯಂ ವೇಷಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಾದರಿಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಅಭಿನಯದಲ್ಲೂ ಹಲವು ವಿಧಾನಗಳು, ಹಲವು ವಿಶೇಷಗಳು ಇವೆ. ಅಯ್ಯಪ್ಪನ್ ತೀಯಾಟ್ಟಿನ ಅಯ್ಯಪ್ಪನ್ ಮುಂತಾದವು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ಹಸ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ, ನಾಗಕಾಳಿ ಮೊದಲಾದವು ನೇತ್ರಾಭಿನಯ, ಮುಖಚಾಭಿನಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದವುಗಳು. ತಮ್ಮ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ತೆಯ್ಯಂಗಳು ಕತ್ತಿವರಸೆ ಮತ್ತು ಕಳಂಪ್ಪಯಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ; ಬೆಂಕಿಯ ರಾಶಿಗೆ ಹಾರುತ್ತವೆ; ಬೆಂಕಿಯ ಆಟ, ಬೇಟೆಯ ಆಟ, ಯುದ್ಧನೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಚ್ಚು ನಾಟಕೀಯ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ತೆಯ್ಯಂ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವೆಳ್ಳಾಟ್ಟಂ, ಚೆಂಡಾಟ್ಟಂ, ತಿರಿಯಾಟ್ಟಂ, ತೀಯಾಟ್ಟಂ, ಇಳಕಿಯಾಟ್ಟಂ, ವೇಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳು ಕಥಕಳಿ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ರಂಗತಂತ್ರಗಳಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. (ದೈವದ ಬಾಲ್ಯದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವ ಕ್ರಮ 'ವೆಳ್ಳಾಟ್ಟಂ'; ಹೀಗೆಯೆ, ಚೆಂಡಿನ ಆಟ - ಚೆಂಡಾಟ್ಟಂ, ತೆರೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಣಿತ - ಪುರಪ್ಪಾಡು - ತಿರಿಯಾಟ್ಟಂ, ಬೆಂಕಿಯ ಆಟ - ತೀಯಾಟ್ಟಾ, ಕಥೆಯ ವರ್ಣನೆ - ಇಳಕಿಯಾಟ್ಟಂ, ಬೇಟೆಯ ಅಭಿನಯ - ವೇಟ್ಟಂ.)

ತೆಯ್ಯಂ ಜಗತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ತೆಯ್ಯಂಗಳು - ಕುಟ್ಟಿಚಾತನ್, ವೇಲನ್, ವೇಟ್ಟಿಯೊರುಮಕನ್, ಕತಿವನೂರ್ ವೀರನ್, ಕುಳವನ್, ಪೊಟ್ಟನ್ ತೆಯ್ಯಂ, ಭದ್ರಕಾಳಿ, ನಾಗಕಾಳಿ, ಪಿಲಿಚಾಮುಂಡಿ, ಕುಂಡೋರ್ ಚಾಮುಂಡಿ, ಪುದಿಯ ಭಗವತಿ, ಭೈರವನ್, ಭೈರವಿ, ಬಾಲಿತೆಯ್ಯಂ, ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು. ಹಿಂದೂ ಪುರಾಣಗಳ ಕೆಲವು ವೀರರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ತೆಯ್ಯಂಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡು 'ಕೋಲ' ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ ಒತ್ತೆಕೋಲದಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಾವತಾರದ ಕಥೆಯೂ, ಬಾಲಿ ತೆಯ್ಯಂನಲ್ಲಿ ವಾಲಿ - ಸುಗ್ರೀವರ ಕಥೆಯೂ ಅಭಿನೀತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕೇರಳದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ತೆಯ್ಯಂಗಳ ಎಡ - ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಹಲವಾರು ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿ ರಂಗರೂಪಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಂಕಳಿ,

ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು, ಪಡೆಯಣಿ, ತಿರಯಾಟ್ವ, ತೀಯಾಟ್ವ, ಕಾಳಿಯೂಟ್ವ ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು. ಸರ್ಪಂಕಳಿ, ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು ಮತ್ತು ತೀಯಾಟ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಲಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು, ಕ್ರಮವಾಗಿ, ನಾಗ, ಭದ್ರಕಾಳಿ, ಅಯ್ಯಪ್ಪನ್ ಮುಂತಾಗಿ ಆಯಾ ಪ್ರಕಾರದ ದೇವತೆಗಳ 'ಕಳಂ' - ಮಂಡಲ - ಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ೧೫-೨೦ ಅಡಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪಂಚವರ್ಣದ ಹುಡಿಗಳಿಂದ (ಬಿಳಿ - ಅಕ್ಕಿಹಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಚೀಡಿ, ಕೆಂಪು - ಕುಂಕುಮ, ಹಳದಿ - ಅರಶಿನ, ಹಸುರು - ಜಂಗಮದ ಸೊಪ್ಪಿನಂತಹ ಸೊಪ್ಪಿನ ಪುಡಿ, ಕಪ್ಪು - ಬತ್ತದ ಉಮಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತಯಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕರಿ - ಈ ಐದು ಬಣ್ಣಗಳು) ಈ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ ದೇವತೆಗಳ ಪಾತ್ರಿಗಳು ಮಂಡಲದ ಎದುರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ಮುಖವರ್ಣಕೆಯಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ ವೇಷಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಕಳಮೆ' ಮತ್ತು ಪಾಟ್ರುಗಳನ್ನು (ಮಂಡಲ ಬರೆಯುವ ಹಾಡು - ಇದು ಆಯಾ ದೈವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ) ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಡಲದ ಅರ್ಚನೆಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ನಂತರವೇ ಪ್ರತಾಪಗಳನ್ನು ಮೆರೆಯುವ ಆಟಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ 'ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು'.

ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು

ಜಾನಪದ ತಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ, ಕೇರಳದ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿ ರಂಗಭೂಮಿ 'ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು'. ಇದು ಕೂಡಿಯಾಟ್ಟಂ, ಕೃಷ್ಣಾಟ್ಟಂ ಮೊದಲಾದ ಕೇರಳೀಯ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ವೇಷವಿಧಾನದ ಮೂಲಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ರಂಗರೂಪ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೂಡ ಒಂದು ತೆಯ್ಯಂ ಆಚರಣೆಯೇ. ಆದರೆ, ನಾಟಕೀಯ ದೃಶ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಗಳು ಇರುವುದು ಇದರ ವಿಶೇಷ. ದಾರಿಕಾಸುರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ದೇವತೆ. ಮಾರಾರ್ ಕುಲದವರು ಇದರ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ಬರೆದು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಡಲದ ಪೂಜೆಯ ಚೊತೆಗೆ ಭದ್ರಕಾಳಿ ವೇಷದ ಮುಕುಟ - ಮುಖವಾಡಕ್ಕೂ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಯ ಅಂಗವಾಗಿಯೇ ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ವೇಷ ತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ರಾಕ್ಷಸ ವೇಷಗಳಂತೆಯೇ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಮತ್ತು ದಾರಿಕಾಸುರ, ದಾನವೇಂದ್ರರ ವೇಷಗಳಿಗೆ ಮುಖದ ತುಂಬ ಮುಳ್ಳಿನಂತಹ 'ಚಿಟ್ಟಿ'ಯಿಡುತ್ತಾರೆ. ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ಮುಖವರ್ಣಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಮುಖದ ತುಂಬ

ಬಿಳಿಚುಕ್ಕಿಗಳು ಸಿಡುಬಿನ ಪ್ರತೀಕ. ಇಲ್ಲಿನ ಅಸುರರ ಕಿರೀಟ ಮತ್ತು ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ಕಸಲಂಗಳೂ ಕೂಡಿಯಾಟ್ಟಂನ ವೇಷಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಮೂಲವಿನ್ಯಾಸಗಳಾಗಿವೆ. ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ಕಿರೀಟದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಮೊಗವಾಡ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ಸರ್ಪಗಳ ಪ್ರಭಾವಳಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿದಾಗ ಪಾತ್ರಿ/ ನರ್ತಕನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೇವಿ ಅವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದು ಕೇವಲ ಆಟವಲ್ಲ; ಅನುಷ್ಠಾನ, ಆರಾಧನೆ.

ಮುಡಿಯೇಟ್ಟಿನ ರಂಗಸ್ಥಳ ಇತರ ಬಯಲಾಟಗಳಂತೆಯೇ. ಗುಡಿಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಖಾಲಿ ಜಾಗ. ನಡುವೆ ಕಾಲುದೀಪ, ಒಂದು ಪೀಠ, ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೇಳದವರು, ಸುತ್ತಲೂ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು. ತಾಳ ಮತ್ತು ಚಂಡೆ ಮುಖ್ಯ ವಾದ್ಯಗಳು. ಇತರ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ 'ಅರಂಗುಕೇಳಿ' (ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಚಂಡೆಬಾರಿಸಿ 'ಕೇಳಿ' ಹೊಡೆದು ಜನರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ) ಯಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ರಂಗವಂದನೆಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದ ನಂತರ ಇಬ್ಬರು ಚಿಕ್ಕ ತೆರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ಶಿವನು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನು ನಂದಿಯ ಮೊಗವಾಡವನ್ನು ತೆರೆಯ ಮೇಲಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಹಿಂದಿರುವ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ನಂದಿವಾಹನವನ್ನು ಏರಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ತೆರೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಕೇರಳದವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮುಂಡುಪಂಚಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಓಲೆಗರಿ (ತಾಡಯೋಲೆ) ಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಮರದ ತುಂಡೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಾರದ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಶಿವ ಮತ್ತು ನಾರದ - ಇಬ್ಬರ ವೇಷಗಳೂ ತೀರಾ ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಲೋಕಧರ್ಮಿ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ನಾರದನು ಓಲೆ ಓದುತ್ತಾ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಸುರರ ಕಾಟ ಮಿತಿಮೀರಿದೆ, ಶಿವನು ಅವರನ್ನು ನಿವಾರಣೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ದೂರು ಮತ್ತು ಅಭ್ಯರ್ಥನೆಯನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾಗಿ ಶಿವನು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಿನ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ದಾರಿಕಾಸುರನ ಪ್ರವೇಶ. ಯಕ್ಷಗಾನದಂತೆಯೇ, ಅವನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತೆರೆಯ ಕುಣಿತಗಳನ್ನು ಕುಣಿಯುತ್ತ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಇವನ ವೇಷಭೂಷಣಗಳೂ ಯಕ್ಷಗಾನ ಮತ್ತು ಕಥಕಳಿಯ ರಾಕ್ಷಸ ವೇಷಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ.) ತೆರೆಬಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಕೂಗುತ್ತಾ ಹಾರುತ್ತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ರಂಗದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ದೇವಾನುದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪಂಥಾಹ್ವಾನ ಒಡ್ಡುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟಾಗುವಾಗ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ದಾರಿಕನಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪಂಥವನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತಾಳೆ.

ಬಿರುಸಿನ ವಾಗ್ವಾದಗಳ ನಂತರ ದಾರಿಕನು ನಿಷ್ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ, ದಾರಿಕನಿಗೆ ಪುನಃ ಪಣವೊಡ್ಡಿ, ಭದ್ರಕಾಳಿಯು ತನ್ನ ವಿಶೇಷ ರಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ನಡುವಿರುವ ದೀಪವನ್ನೇ ಶಿವನೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೂಗಳನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಶಿವನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ದೀಪದ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಣಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಅನಂತರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆವೇಶದಿಂದ ಓಡಿ ಗುಡಿಗೆ ಸುತ್ತುಬರುತ್ತಾಳೆ. ಪಂಜುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆಂಕಿಯ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ ಜನರ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಓಡಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ರಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಕೂಳಿ ಮತ್ತು ಕೋಯಿಂಬಿಡಾರ್ ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪಾತ್ರಗಳು ರಂಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಕೂಳಿಯು ಕಾಳಿಯ ಒಂದು ವಿಕಟರೂಪ. ಕೋಯಿಂಬಿಡಾರ್ ಒಬ್ಬ ಯೋಧನ ಹಾಗೂ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಪ್ರತೀಕ. ಪದೇ ಪದೇ ಆವೇಶದ ತುರಿಯಕ್ಕೆ ಏರಿ ಗುಡಿಗೆ ಓಡುವ ಕಾಳಿಯನ್ನು ಇವನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಕರೆತರುತ್ತಾನೆ. ಕೂಳಿಯು ಎಲ್ಲ ಗಂಭೀರ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಅವುಗಳ ಅಣಕ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರದರ್ಶನದ ನಡುವೆ - ಮೊದಲಿಗಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮುಗಿದನಂತರ - ಕೋಯಿಂಬಿಡಾರ್, ಅಂದಿನ ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು ಆಟವನ್ನು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಗಣಪತಿ, ಶಿವ, ಪಾರ್ವತಿ, ಸರಸ್ವತಿಯರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಕಾಳಿ ಮತ್ತು ಅಸುರರ ಜೊತೆಗೆ ಭೀಷಣ ಕಾಳಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದಾರಿಕನ ಜೊತೆಗೆ ದಾನವೇಂದ್ರ ಎನ್ನುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಸುರನೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ನಡುವೆ, ಗುಡಿಯ ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳಗದ ಉತ್ತುಂಗ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಕೋಯಿಂಬಿಡಾರ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಹಾಯಕರು, ರಂಗದ ನಡುವೆಯೇ ಕಾಳಿಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯ ಮುಕುಟವನ್ನು ಕಳಚಿ ಪೀಠದ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಪಾತ್ರಿ/ನಟನಿಗೆ ತನ್ನ ಗುರುತು ಮರೆಯದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಡುವೆ ಕೂಳಿ ಮತ್ತು ಕೋಯಿಂಬಿಡಾರ್ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂವಾದವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ, ಭದ್ರಕಾಳಿಯು ಪುನಃ ಮುಕುಟ ಧರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾಳಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಮುಂದಿನ ನಾಟಕೀಯ ಅಣಕು - ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ದಾರಿಕ - ದಾನವೇಂದ್ರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ತಲೆ ಕಡಿದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಅವರ ಮುಡಿ - ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ತಲೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. (ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವುದು.) ಅನಂತರ, ಅದನ್ನು ದೀಪದ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶ. ಜನರು ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಳಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವಾದ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಳಿ ಅವರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಆಡಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಆಕೆಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾರಿಬೇನೆ ಯಂತಹ ಯಾವುದೇ ಭೀಕರ ಕಾಯಿಲೆಗಳು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಕಾಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೂಳಿಯು ಯುವಕರನ್ನು ಗಂಡಸರನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ತಮಾಷೆಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾಳಿಯು ಪಂಜು ಹಿಡಿದು ಬೆಂಕಿ ಹಾರಿಸುತ್ತ ಎಲ್ಲರ ನಡುವೆಯೂ ನುಗ್ಗಿ ಕುಣಿದು ಹರಸಿ, - ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ಹಳೆಯ ಕ್ರಮದಂತೆ, ಊರಿನ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಕ್ಕು ಹೊರಟು - ಮೂಲ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ಮೈಬಿಟ್ಟು ಮಂಗಳಾರತಿ ಆಗುವಲ್ಲಿಗೆ ಇಡೀ ಆಚರಣೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಮುಡಿಯೇಟ್ಟಿನ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಿಡ ರಂಗಸಂಪ್ರದಾಯ ಗಳ ಪ್ರಾಕ್ತನ ರೂಪವೊಂದು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು

ಇತಿಹಾಸದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮಾನವನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಶೈಲಿಗಳು ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾದ ರಾಜ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳವರೆಗೆ ಬೇಟೆಯ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧದ ತಂತ್ರಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾಗಿಯೂ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಂತಹ ಭಟರಿಂದಲೇ ಅವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಅಥವಾ ಅಂಥವರಿಂದ ಆ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಅವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಯ ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರಿಂದ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವು ವಾಸ್ತವಿಕ ಯುದ್ಧದ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಬದಲಾಗಿ ಲಲಿತಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ವಾಸ್ತವ ಯುದ್ಧವು ಒಂದು ಪ್ರದರ್ಶನವಲ್ಲ; ನಿಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಹೋರಾಟ. ಆದರೆ, ಅದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರೆಡುರು ಮಾಡುವ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದಾಗ ಅದೊಂದು ಕಲಾವಸ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಹಂತವನ್ನು ದಾಟಿ ಕಲಾಪರಿಕರವಾಗುವಾಗ ಅದರ ತಂತ್ರಗಳು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡು, ಶೈಲೀಕರಣಗೊಂಡು ಸಾಂಕೇತಿಕ ರೂಪಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತ ವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ಹಲವು ನೃತ್ಯಶೈಲಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಯಾವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರಕಲೆ ಕೊನೆಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕಲೆ ಮೊದಲಾಯಿತು

ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾದ ಚಾರಿ - ಮಂಡಲಗಳಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಒಂದೆರಡು ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಈಚೆಗಿನ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳವರೆಗೆ - ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ - ಸಮರಕಲೆಯ ಆಂಗ-ಭಂಗಿ-ಚಲನೆ-ವಿಕಾಗ್ರತೆ-ಅಭ್ಯಾಸ-ವ್ಯಾಯಾಮಗಳ ಅನುಸರಣೆಕೆಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಮಣಿಪುರದ 'ಥಾಂಗ್‌ತ' ಮತ್ತು ಕೇರಳದ 'ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು' - ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸದ್ಯ ಉಳಿದಿರುವ ಸಮರಕಲೆಯ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಗಳು.

ಎರಡು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಜೋಡಣೆಯಿಂದ 'ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. 'ಕಳರಿ' ಅಂದರೆ, 'ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ಥಳ - ತರಬೇತಿಯ ಶಾಲೆ' ಮತ್ತು 'ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳ - ಹೋರಾಟ ಅಥವಾ ಅಂಕದ ಕಣ - ಅಂಗಣ'; 'ಪಯಟ್ಟು' ಅಂದರೆ, 'ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ವಿವಿಧ ರೂಪದ ನಿಲವು-ಭಂಗಿ-ಪಟ್ಟುಗಳು'; ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, 'ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು' ಅಂದರೆ, 'ಸಮರಕಲೆಯ ಪಟ್ಟುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವಿಧಾನ' ಹಾಗೂ 'ಪಟ್ಟುಗಳ ಅಂಗಣ'. ಲಭ್ಯವಿರುವ ದಾಖಲೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟಿನ ಮೂಲಮಾದರಿಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆಗ ಚೇರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದಿಂದಾಗಿ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರವು ಹಸ್ತಾಂತರಗೊಂಡು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 'ತಮಿಳಕವ್'ನ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದ ಕೇರಳವು ಹತ್ತುಹಲವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಗೊಂಡು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಯಿತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಎಚ್ಚರ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸ್ವಂತಿಕೆ - ಸ್ವಾಭಿಮಾನಗಳ ಹೊಸತೊಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆವಿರ್ಭಾವವಾಯಿತು. ಹೊಸ ಪಾಳೆಯಗಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮರಕಲೆಯೊಂದರ ಉಗಮವೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ೧೫-೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮಂತರು ಮತ್ತು ಪಾಳೆಯಗಾರರ ನಡುವೆ ಶಕ್ತಿ - ಸಾಮರ್ಥ್ಯ - ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೈಪೋಟಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ, ವಾಸ್ತವ ಕದನ ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳು ಒದಗಿ, ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟಿನ ಅಭ್ಯಾಸವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ರೀತಿ-

ರಿವಾಜು-ನಿಯಮ-ಶೈಲಿಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಅವುಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಕಲಿಸುವ ಆಶಾನ್(ಗುರು)ಗಳಿಗೂ ಕಲಿತ ಜಟ್ಟಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆತವು. ಹಾಗೆಯೇ, ಇತರ ಪ್ರದರ್ಶನ - ರಂಗಕಲೆಗಳ ರೂಪಣೆಯಲ್ಲೂ ಅವು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದವು.

ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟಿನ 'ಆಳು'ಗಳು ಹಾಗೂ 'ಆಶಾನ್'ಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಯರ್ ಮನೆತನದವರು. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ - ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಊರವರನ್ನೂ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಯರ್ ಕುಲದವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಂಗಡಗಳವರೂ ಈಳವರೆಂಬ ಬಿಲ್ಲವರ್ಗದವರೂ ಯಾತ್ರ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕಳರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಸುತ್ತಾರಾದರೂ, ಇವರಲ್ಲಿ ನಾಯರ್‌ಗಳದ್ದೇ ಮೇಲುಗೈ. ಅವರೇ 'ಗುರುಕ್ಕಳು'. ಮಲಬಾರಿನ 'ವಡಕ್ಕನ್ ಪಾಟ್ಟು'ಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕೇರಳದ ಕಳರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. (ಅವುಗಳ ಕಾಲ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫ರಿಂದ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನಗಳು. ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕಳರಿ ಕಲಿಕೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸಿಗುತ್ತವೆ.) ವಡಕ್ಕನ್ ಪಾಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಯ ಕಳರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಅವು - ತುಳುನಾಡನ್ ಕಳರಿ, ಉಗ್ರಮ್-ವೆಳ್ಳಿ, ದ್ರೋಣಮ್-ವೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಉಳ್ಳುತ್ತರುತ್ತಿವಟ್ನಾ. ಇವು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಗುರುಕ್ಕಳುಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ವಿಭಿನ್ನ ಶೈಲಿಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದರೂ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಕೆಲವು ನೀತಿ - ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಎಲ್ಲ ಶೈಲಿ - ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿದ್ದವು. ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುಕ್ಕಳು ಸಿ.ವಿ. ನಾರಾಯಣನ್ ನಾಯರ್ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಗುರು ಕರ್ಣರನ್ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ, ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಹಲವು ಕಳರಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಿ.ವಿ.ಎನ್. ಕಳರಿ ಎಂಬ ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಶೈಲಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದರು. ಇದು ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಕಳರಿ ಶೈಲಿ. (ಹಲವು ಶೈಲಿಗಳ ಈ ಹೊಂದುವಣೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ಐವತ್ತು-ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಏಕರಾಷ್ಟ್ರದ ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆದಂತೆಯೆ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಅಂತಹ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾಣಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು.)

ಕಳರಿ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆಯುವುದು 'ಕಳರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ನೆಲಮಾಳಿಗೆ

ಯಂತೆ ಕಾಣುವ ಆಯತಾಕಾರದ ಒಂದು ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ. ಅದು ಕಳರಿ ಅಂಕದ ಅಂಗಣ. ಅಲ್ಲಿ, ಕಳರಿ - ದೇವತೆಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂಗಣದ ನೈಋತ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿರುವ ಶಂಕುವಿನಾಕಾರದ ಪೂಜಾಸ್ಥಾನವಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಹೆಸರು 'ಪೂತ್ತರ'. ಅದು ಕಳರಿಭಗವತಿಯ ಸ್ಥಾನ. ಕಳರಿಯ ತರಬೇತಿಯೂ ಒಂದು ತ್ರಿಯಾವಿಧಿ ಅನುಷ್ಠಾನದಂತೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ದೈಹಿಕ ಚಲನೆಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ರೂಪಿಸಿದ 'ಪೂತ್ತರತೊಳುಕ' - ಪೂತ್ತರಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ತ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕಳರಿಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳರಿ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಲನೆಗಳಿರುವ 'ಕಾಲೆಳುಪ್ಪ', ಮೈಕ್ಕೆಚಲನೆಗಳ 'ಮೈಪ್ಪಯಟ್ಟು', ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಸಿಂಹ, ಬೆಕ್ಕು, ಸರ್ಪ, ಕೋಳಿ, ಹಂದಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೂಲ ನಿಲುವುಗಳ 'ವಡಿವು' ಮತ್ತು 'ಚುವಡು'ಗಳು, ಆಯುಧ ವರಸೆಗಳ 'ಅಡವು'ಗಳು - ಇವು ಮುಖ್ಯ ಅಂಗಗಳು. ಮರದ 'ವಡಿ' (ದಂಡ), ಕತ್ತಿ (ಖಡ್ಗ), ಕಠಾರಿ, ಗದೆ, ಉರುಮಿ, ಛುರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಹಾಗೂ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ಇವನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಗಭಂಗಿ - ನಿಲುವು - ಚಲನೆಗಳಲ್ಲಿ 'ನಾಭಿಮೂಲ'ವೇ ದೇಹದ ಶಕ್ತಿಕೇಂದ್ರವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ದೇಹದ ಪಟುತ್ವ, ಹತೋಟಿ, ಸಂತುಲನ, ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ದೃಷ್ಟಿಲಗ್ನ - ಇವು ಕಳರಿಪಟು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಷಯಗಳು. ಆಯುಧಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ಅನಂತರದ ಘಟ್ಟಗಳು. ಕಳರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮ - ಪಟ್ಟು - ಹೋರಾಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಮೈಗೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಮಸಾಜು ಮಾಡುವ 'ಉಚಿಚ್ಚಿಲ್' ಮತ್ತು 'ಕಳರಿವೈದ್ಯಕ'ವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ.

ಹಿಂದಿನ 'ವೀರಯುಗ'ದಲ್ಲಿ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಕಳರಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ - 'ಪೊಯಿತ್ತು', ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ - 'ಅಂಕಂ', ಕಲಿಕೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು - 'ಚುವಡುಮಕಂ', ಹಾಗೂ 'ಮಮಾಕಂ ಉತ್ಸವ' - ಮೊದಲಾದವು ಅಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಸಂದರ್ಭಗಳು. ಸಾಮುತಿರಿ (ಜಾಮೊರಿನ್) ಮತ್ತು ವಲ್ಲವನಾಡಿನ ದೊರೆಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಕಾಳಗದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ 'ಮಮಾಕಂ' ಕೇರಳದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೬೬ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನವರ ಆಕ್ರಮಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಮಮಾಕಂ ಮತ್ತೆ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲವಂತೆ. 'ವೇಲಕಳಿ' ಎಂಬ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂತಹ ಹೋರಾಟವೇ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ತಿರುವನಂತಪುರದ ಪದ್ಮನಾಭ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಜಾತ್ರೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ 'ವೇಲಕಳಿ'

ಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಕಳರಿಪಟುಗಳು ಸೇರಿ - ಪಾಂಡವರ ಬೃಹತ್ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ - ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಾಳಗವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕೇರಳದ ಎಲ್ಲ ಜಾನಪದ ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಳರಿಯ ಬಳಕೆಯಿದೆ. ತೆಯ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ, ಕೋಲಾಟ, ವೇಲಕಳಿ, ಪರಿಶಮುಟ್ಟುಕಳಿ, ಓಚಿರಕಳಿ ಮೊದಲಾದ ಜಾನಪದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ; ಚಿವಿಟ್ಟುನಾಟಕ, ಯಾತ್ರಕಳಿ, ಕೃಷ್ಣಾಟ್ಟಂ, ಕಥಕಳಿ ಮೊದಲಾದ ರಂಗಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ - ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಎರಡೂ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ - ಕಳರಿಯ ಪ್ರಭಾವ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಳರಿಯ ವ್ಯಾಯಾಮ ವಿಧಾನಗಳು ದೇಶ - ವಿದೇಶಗಳ ರಂಗಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಕಾವಾಲಮ್ ನಾರಾಯಣ ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಂಗನಿರ್ದೇಶಕರು ಕಳರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಅಂಗ - ಭಂಗಿ - ಚಲನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿಯೇ ತಮ್ಮ ರಂಗರೂಪಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ರಂಗವ್ಯಾಕರಣ - ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಧನರಾದ
ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದ
ಶೇಣಿ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಭಟ್
ಜಾನಪದ ಗಾರುಡಿಗ
ಎಸ್. ಕೆ. ಕರೀಮ್ ಖಾನ್
ಬೆಳಕಿನ ಮಾಂತ್ರಿಕ
ತಪಸ್ ಸೇನ್
ಸಾಹಿತಿ
ಹಾಸನ ರಾಜಾರಾವ್
ಶಹನಾಯ್ ಗಂಧರ್ವ
ಬಿಸ್ಮಿಲ್ಲಾ ಖಾನ್
ಇವರಿಗೆ ನೀನಾಸಮಾನ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ

ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು

ಬಿ.ಕೆ. ಮತಿಲಾಲ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಎಂ.ಎ. ಹೆಗಡೆ

ಅಧ್ಯಾಯ ೮

ಸ್ಪೋಟವಾದ : ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ದೃಷ್ಟಿ

೧

ಸ್ಪೋಟವಾದಕ್ಕೂ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಗೂ ಇರುವುದು ವಿಶೇಷವಾದ ನಂಟು. ಆದರೂ ಅವನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋಟವಾದಕ್ಕಿರುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಹತ್ವದ ಕುರಿತು ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಭೇದವಿದೆ. ಅನಂತರದ ವೈಯಾಕರಣರು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೋಜಲಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿ ಮತ್ತು ಪತಂಜಲಿಯರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳುವ ಸ್ಪೋಟವಾದವು ಮೂಲತಃ ಬೇರೆಯದೆಂದೇ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೊದಮೊದಲಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದರು ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ರಹಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ನಿಗೂಢವಾದುದೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದುಂಟು (ಕೀಥ್, ೧೯೨೮, ೩೮೭; ಡೇ ೧೯೨೫, ೧೮೦). ಬಹುಶಃ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಭಾವ ಬೆಳೆದಿರಬೇಕು (ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ೧೯೫೯). ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಎಳೆಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ ಸ್ಪೋಟವಾದವು ಮೂಲತಃ ಭಾಷಿಕ ನಿರೂಪಣೆ. ಇದನ್ನು ಭರ್ತ್ಯಹರಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ವೈಯಾಕರಣರು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ. ಬಿಯಾರ್ದೋ (೧೯೬೪, ೨೬೮) ಅವರು ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ರೋ (೧೯೫೧, ೩೪) ಮತ್ತು ಕುಳ್ಳಾಣ್ಣೆ ರಾಜಾ (೧೯೬೯, ೯೭-೧೪೮) ಅವರೂ ಕೂಡ ಸ್ಪೋಟವು ನಿಗೂಢವಾದುದಲ್ಲವೆಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇನ್ನೊಂದು ವಿವಾದವೂ ಇದೆ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥಬೋಧಕವಾದ ಭಾಷಿಕ ಸಂಕೇತವೇ? ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಮೂರ್ತವಾದ ನಾದಗಳ ಸಮೂಹವೇ? (ಬೋಶಿ, ೧೯೬೭, ೪೦). ಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥಬೋಧಕವಾದ ಭಾಷಿಕ

೩೬

ಸಂಕೇತವೆಂಬ ಬ್ರೋ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾರ್ಡೋನಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ವರ್ಣಸ್ಪೋಟದ ಬಗೆಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಭಾಷೆಯ ಧ್ವನ್ಯಾತ್ಮಕ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಘಟಕಕ್ಕಲ್ಲ (ಕಾರ್ಡೋನಾ, ೧೯೭೬, ೩೦೨). ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಜೋಶಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇದು ಅವಸರದ ತೀರ್ಮಾನವೆಂದು ಅಯ್ಯರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ (ಅಯ್ಯರ್, ೧೯೬೯, ೧೫೮-೯). ತನ್ನ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಪತಂಜಲಿಯು ಬಳಸುವ 'ಶಬ್ದ' ವೆಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪುನರ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಪತಂಜಲಿಯು ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಅಂಶವೆಂದು ಪಸ್ತಶಾಹ್ನಿಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಅದನ್ನು ಸ್ಪೋಟವೆಂದೂ ನಿತ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

೨

ವಾಕ್ಯಪದೀಯದಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಹೇಳಿರುವುದು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಸ್ಪೋಟವನ್ನು. ಅವು: ವರ್ಣಸ್ಪೋಟ, ಪದಸ್ಪೋಟ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಸ್ಪೋಟ. ಅವನೇ ಬರೆದ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಸ್ಪೋಟಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಂತೆ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಂದಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸ್ಪೋಟವು ಭಾಗರಹಿತ; ಅಖಂಡ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಮವೆಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪದವೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದಾದ ಪದಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಘಟಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುವ ಸ್ಪೋಟ ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಸ್ಪೋಟವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ವಾಕ್ಯಪದೀಯದ ಎರಡನೆಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಕ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ: ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ಕ್ರಮವಾದ ಹಾಗೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಕ್ರಮಗಳಿಲ್ಲದ, ಅವಯವಗಳಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡವಾದ ಸ್ಪೋಟ. ಇದೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂಲಭೂತವಾದ ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಅಂಶ.

'ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಘಟಕ'ವೆಂಬುದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ಶಬ್ದವಲ್ಲ. ಸ್ಪೋಟವೇ ನಿಜವಾದ ಆಧಾರ; ಉಚಿತವಾದ ಭಾಷಿಕ ಘಟಕ; ಅದು ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಭವಿಸಿದೆ. ಭಾಷೆಯೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಹಕವಲ್ಲ; ವಿಚಾರವಾಹಕವೂ ಅಲ್ಲ. ವಿಚಾರವು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಭಾಷೆಯು

ವಿಚಾರವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. 'ಶಬ್ದನ' ಅಥವಾ ಭಾಷೀಕರಣವೆಂದರೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು. ವಿಚಾರವು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ಪಂದನಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಭಾಷಿಕ ಘಟಕಕ್ಕೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಅಥವಾ ಅದು ತಿಳಿಸುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೂ ನಿಜವಾದ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಸ್ಪೋಟವು ಈ ಭೇದರಹಿತವಾದ ಭಾಷಾತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಹಾಗಾಗಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥಬೋಧಕ ಘಟಕವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೆತ್ತುವುದೇ ಅಸಂಗತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

೩

ಪ್ರಾಚೀನರು ಹೇಳುವ ಭಾಷೆಯ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಉಪಾದಾನಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭೇದಗಳಿವೆಯೆಂದು ಭಾಷಾವಿದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದುದೊಂದು, ಉಚ್ಚರಿತವಾಗಿ ಅರ್ಥಬೋಧಕವಾದುದು ಇನ್ನೊಂದು' (೧.೪೪). ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಭಾಷಿಕವಾದ ಘಟಕ; ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಇದನ್ನು 'ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ' ಅಥವಾ 'ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ'ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿ ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಇತರ ವೈಯಾಕರಣರು ಈ ಎರಡೂ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯ ಸ್ಪೋಟ - ನಾದ ಭೇದ ವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾದವು ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಪೋಟವು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತದೆ. 'ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು', 'ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಗೊಳಿಸುವುದು' ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಅಗತ್ಯ. ಸ್ಪೋಟವು ವಿಭಾಗಿಸಲು ಬಾರದ, ಅವಯವಗಳಿಲ್ಲದ, ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದ ವಸ್ತು. ಅದು ಮಾತಾಡುವವನ ಅಥವಾ ಕೇಳುಗನ ಶಾಬ್ದಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವವರ ನಡುವೆ ಸಂವಹನವು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಪೋಟವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಕೇಳುಗನು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತಾಗುವದಕ್ಕೆ ಸಂಭವನೀಯತೆಯೊಂದೇ ಸಾಲದು; ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪವನ್ನು ತಾಳಬೇಕು. ವರ್ಣಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾದದ ನೆರವು ಇದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯ. ಹೀಗೆ ಸ್ಪೋಟದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಾದವು ನಿಮಿತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾತಾಡುವವನು ನಾದವನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ನಾದವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಾಗಶಃ ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸ್ಪೋಟವು ಅವಯವ, ಕಾಲಿಕಕ್ರಮ ಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆ. ನೀರಿನ ಅಲೆಗಳ ಮೇಲೆ

ಬಿದ್ದ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಇದೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಸ್ಪೋಟ - ನಾದಗಳೆರಡೂ ಒಂದಾಗಿರುವಾಗ ಸ್ಪೋಟದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಹುಸಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾತಾಡುವವನು ಹೊರಡಿಸುವ ಧ್ವನಿಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ಘಟಕ ಗಳಾಗಿದ್ದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದು ಮಾತಾಡುವವನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಪೋಟ. ಈ ಸ್ಪೋಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳುಗನ ಪಾಲೂ ಇದೆ. ಮಾತಾಡುವವನ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೇಳುಗನಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಪೋಟವು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ವಾಕ್ಯಗ್ರಹಣವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. 'ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ವಾಕ್ಯವು ಕೇಳುಗನಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಇರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಇದು. ಮಾತಾಡುವವನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಸ್ಪೋಟವು ನಾದ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಕೇಳುಗನಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಬ್ದವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುವ ಅರ್ಥ - ಇವೆರಡೂ ಶಬ್ದಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ಸಂಭಾವ್ಯಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಯೆಂಬುದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಿಲುವು. ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳು ಮೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲೋಳೆಯಂತೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದುನಂತ ನವಿಲಿನ ಮೈಮೇಲೆ ಕಾಣುವ ವರ್ಣವೈವಿಧ್ಯವೆಲ್ಲ ಲೋಳೆಯಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಅನಂತರ ಈ ಬಣ್ಣಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವವ, ಕೇಳುವವ, ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರ ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳ ಭೇದ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಕಾರಣಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿವೆ; ಆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಆತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ವಿಶ್ವಾಸ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಈ ಹಂತವನ್ನು 'ಪಶ್ಯಂತಿ'ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಮವತ್ತಾದ ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಡುವಣ ಹಂತವೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಮಧ್ಯಮಾ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದೂ ಶಬ್ದಪೂರ್ವಸ್ಥಿತಿಯೇ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳೆರಡೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ಭೇದದ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಅಂದರೆ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸ ಬಹುದಾದ ಭಾಗವು ಅರ್ಥ ಅಥವಾ ವಿಚಾರದ ಭಾಗದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿರಬಹುದೆಂಬ ಆರಿವು ಜಾಗೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮಾತು ಮೊದಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾದ - ಸ್ಪೋಟಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನಾದ - ಸ್ಫೋಟಗಳ ಭೇದವನ್ನು ಸ್ಫುಟಗೊಳಿಸಲು ಈ ಬಗೆಗೆ ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಹೇಳಿದ ಕೆಲವು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು:

೧.೪೪. ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಅರ್ಥಬೋಧಕವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತವಾದುದೊಂದು; ಅರ್ಥಬೋಧಕಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಇನ್ನೊಂದು.

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ವಾಕ್ಯನ ಕ್ರಮರಹಿತ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವ ಶಕ್ತಿ (ಕೇಳುವಂತಹ ರೂಪ) ಮತ್ತು ಅರ್ಥಬೋಧಕತ್ವ ಇವೆರಡೂ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

೧.೪೫. ಅರಣಿಯೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಯೋತಿಯು/ಬೆಳಕು (ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ) ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಫೋಟವೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. (ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶಕೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂಬ ಮಾತನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ.)

೧.೪೬. ನಾದವು ಕ್ರಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಕ್ರಮ. ಆದರೆ ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಅಪರಗಳಿಲ್ಲ (ಮೊದಲಿನ ಅಥವಾ ನಂತರದ ಹಂತಗಳಿಲ್ಲ), ಅದು ಕ್ರಮರಹಿತ. ಅದನ್ನು ಸಕ್ರಮವಾದ ನಾದವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ಫೋಟವು ಕ್ರಮವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ನಾನಾಭೇದಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೧.೪೭. (ಓಗೆ ನಾದದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.) ಚಂದ್ರನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯೆ ಸ್ಥಾನವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದು ನೀರಿನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ (ಅಲೆಗಳ ಅಲುಗುವಿಕೆ) ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸ್ಫೋಟ - ನಾದಗಳಿಗೆ ಈ ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ. ಅಂದರೆ ನಾದದ ಮೂಲಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಸ್ಫೋಟವು ನಾದದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೧.೪೮. ಚಿತ್ರಕಾರನು ವಸ್ತುವಿನ ಸಮಗ್ರ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಟದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಸಮಗ್ರ ಆಕೃತಿಯನ್ನು (ನೋಡುಗನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ) ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಮೂರು ಹಂತಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

೧.೪೯. ಮಾತಾಡುವವನು ಮಾತಿಗೆ ಮೊದಲು ಇಡಿಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಶಬ್ದದ ಕುರಿತಾಗಿಯೇ ಕೇಳುಗನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೧.೫೦. ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಬೇರೆಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಾಗೂ ತನ್ನನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಎರಡೂ ಶಕ್ತಿಗಳುಂಟು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. (ಬೆಂಕಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದವೂ ತನ್ನನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದನ್ನೂ ತೋರಿಕೊಡುತ್ತದೆ.)

೧.೫೧. ಬುದ್ಧಿಗೆ ವಿಷಯವಾಗದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಅರ್ಥದ ಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳುಗನು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ ಇರುವಾಗ ಬರಿಯ ಇರುವಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅವು ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

೧.೫೨. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗಲೂ ಅದು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸದಿದ್ದರೆ 'ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ?' ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಚಕ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಾಗ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆರಿಯಬೇಕಿಲ್ಲ.

೪

ಸ್ಫೋಟ - ನಾದಗಳ ಭೇದವನ್ನು ಆರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಮಾತಿನ ಮೂರು ಹಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಪಶ್ಯಂತಿ' ಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು 'ಶಬ್ದಾತೀತ' ವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಎರಡನೆಯದು ಮಧ್ಯಂತರದ 'ಮಧ್ಯಮಾ'. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಿದೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವ ಹಂತ. ಇದನ್ನು 'ಶಬ್ದಪೂರ್ವ' ಸ್ಥಿತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಮೂರನೆಯ ಹಂತಕ್ಕೆ 'ವೈಖರೀ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇದು ಶಾಬ್ದಿಕ ಸ್ಥಿತಿ. ಇದು ಮಾತನಾಡುವವನ ನೆಲೆಯಿಂದ ಗೋಚರಿಸುವ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ. ಕೇಳುಗನು ಇದನ್ನು ಆರಿಯುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ಬಗೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮತಗಳಿವೆಯೆಂದು ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿರುವ ಸ್ಫೋಟವೇ ಆರಿವಿಗೆ ಬರುವುದೆಂದು ಕೆಲವರ ಮತ. ನಾದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸ್ಫೋಟವೂ ಆರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ನಾದವು ಸ್ಫೋಟದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಗೊಂಡಿದೆ. ಅವು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಒಂದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದು. ಬೇರೆ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಂದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲಾರದವನು ಮತ್ತೊಂದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸಲಾರ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಲು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರನು ಸುಂದರವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದ ಹೂವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಫಟಿಕದ ಖಂಡವನ್ನಿಟ್ಟಾಗ ಸ್ಫಟಿಕವು ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆಗ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಸ್ಫಟಿಕವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕೆಂಪು ಹೂವಿನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಸ್ಫಟಿಕವೂ ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಫೋಟವನ್ನೂ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ನಾದದ ಚೊತೆಗೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆಯ ಖಂಡಗಳನ್ನೂ ನಾದ ಅಥವಾ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ನಾದದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಫೋಟವು ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆ; ನಾದವು ಆರೋಪಿತ ಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಸ್ಫಟಿಕವು ಕೆಂಪಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ತನ್ನ ಬಳಿಯಿರುವ ಕೆಂಪುಹೂವಿನ ಸಾಮೀಪ್ಯವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಅದು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ್ದಲ್ಲ; ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲದ್ದು. ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆಯೆನಿಸಿದ ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ನಾದವು ಆರೋಪಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅನವಶ್ಯ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಸೂಚಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿತವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಿಗ್ಗಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದು ನಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಫೋಟಗಳ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲೂ ಸಾಕು. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಫಟಿಕದ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ತನ್ನ ವಾಕ್ಯಪದೀಯದ ಮೂರನೆಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಗುರಿ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ತನ್ನ ಅರ್ಥದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾನೆ. ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಗುವ ಅರ್ಥಗಳು ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದವುಗಳು. ಭಾಷೆಯು ಸ್ಫಟಿಕದಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. (ವಿಜ್ಞಾನಪೂರ್ವದ ಬೆಳಕಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ) ಸ್ಫಟಿಕವು ಸ್ವತಂತ್ರಸತ್ತೆಯುಳ್ಳದ್ದು. ಅದು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವು ಇರುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. (ಬಿಂಬಗ್ರಾಹಕವು ವಸ್ತುವನ್ನು ತನ್ನ ರೀತಿಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.) ಆರ್. ಹರ್ಬರ್ಜರ್ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯ ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ತುಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ (ಹರ್ಬರ್ಜರ್, ೧೯೮೬, ೫೦-೩). ಅದು ಹೇಗೆಯೆ ಇದ್ದರೂ ನಾದದಿಂದ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಬೇರೆ. ನಾವು ನಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾದ

ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ನಾದದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿಯೇ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸ್ಫಟಿಕದೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ; ಬೇರೆ ರೀತಿಯಿಂದಲ್ಲ.

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೇರೆ. ಅದನ್ನು ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ: ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾದವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಈ ವಾದದ ಪರವಾಗಿ ಸಮರ್ಥನೆಯೂ ಇದೆ. ನಾವು ಕಣ್ಣಿನ ಮೂಲಕ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಕಣ್ಣು ನೋಡುವ ಸಾಧನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿನ ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಗತಿ. ನಮಗೆ ಕಣ್ಣು ಎಂಬ ಇಂದ್ರಿಯವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ವಸ್ತುವನ್ನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದುದು ಅದೊಂದೇ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಾದವೆಂಬ ಸಾಧನ ಅಥವಾ ಕರಣದ ನೆರವಿನಿಂದ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಅರಿಯುತ್ತೇವೆ. ನಾದವು ಸ್ಫೋಟದ ವಿಶೇಷಣವೆಂದು ಪಠಂಜಲಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ನಾದದ ಮೂಲಕ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಅರಿಯುವಾಗ ನಾದ-ಸಂಕೇತಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅರಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇದನ್ನೇ ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ನಾದ-ಸಂಕೇತಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅರಿತಿರಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಈ ಮತವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಧ್ವನಿಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ನಮ್ಮ ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯವು ನೇರವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾದವನ್ನರಿಯದೆ ಸ್ಫೋಟವನ್ನರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ನಿರೂಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮತವು ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಮತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರು ತಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಾದಚಿಹ್ನೆ ಮತ್ತು ನಾದನಮೂನೆಗಳ ಭೇದದ ಪರವಾಗಿ ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಅರಿಯಲು ನಾದಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತರೆ ಸಾಕು; ನಾದನಮೂನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟಂತಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಕೆಲವು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಮೂರು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತಗಳೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಚಿಂತಕರು ಸ್ಫೋಟದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಅದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವಕ್ಕೆ ನಿಲುಕಲಾರದ್ದನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವರು ಕೊಡುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಸ್ಫೋಟ ಮತ್ತು ಕೇಳುಗನ ನಡುವಿನ ಅಂತರ. ಈ ಅಂತರವು ಸ್ಫೋಟ ಮತ್ತು ಕೇಳುಗರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸ್ಫೋಟವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬೇರೊಂದು. ಅಂತರವು ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದಂತೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತಿಳಿಯಲಾಗದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಸ್ತುವಿನ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಪರಿಸರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾರದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ವಿಫಲರಾಗುವಂತೆ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ತಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಈ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಫೋಟವೆಂದರೇನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಈ ಮತವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಾದದ ಘಟಕಗಳ (= ವರ್ಣಗಳ) ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಮವಿದೆ; ಅವು ಅಣುರೂಪಿಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸ್ಫೋಟವಾದರೂ ಅಖಂಡವೂ ಭಾಗರಹಿತವೂ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ನಾದವು ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ. ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾದುದು. ಭಾಗಗಳು ಇಡಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅವಯವಗಳು ಅಥವಾ ಭಾಗಗಳು ವಸ್ತುವನ್ನು ಭಾಗಶಃ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತವೆಂದರೆ ಅವಯವಿ ಅಥವಾ ಇಡಿಯ ವಸ್ತುವು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ತನ್ನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅವಯವಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಅವಯವಿಯ ವಾಸ್ತವವನ್ನೇ ಸಂದೇಹ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೈಯಾಕರಣರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಫೋಟವೊಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದ ಇಡಿ. ಅದು ನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಸ್ತುವೂ ಅಲ್ಲ; ಅಮೂರ್ತವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ವಿಭಜಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವುಳ್ಳ ವರ್ಣಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಅದು ತಿಳಿದುಬರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ವಿವಿಧತೆಯ ನಿರೂಪಣೆಯಿಂದ ಏಕತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡುವುದು ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆ ವರ್ಣಗಳು ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, 'ಅದು ಹೇಗೆ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ - 'ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು' ಎಂಬ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ - ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟವೆಂಬ ಏಕತೆಯು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುವ ಹಂತ ಯಾವುದು? ಈ ಏಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭದ ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿಯುತ್ತೇವೆಂದರೆ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನಗತ್ಯತೆಗಳೆಂಬ ದೋಷಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತ್ಯವರ್ಣದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ಅದು

ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅರಿವು ಮೂಡುವಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದುಹೋಗಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯ ಉತ್ತರ ಹೀಗೆ: ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ 'ಗಾಃ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವೆಂಬ ಏಕತೆಯಿದೆ. ನಾದಘಟಕ ಅಥವಾ ವರ್ಣಗಳಾದ 'ಗ್', 'ಅ', 'ಉ', 'ಹ್'ಗಳು ಒಂದೊಂದೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಣವೂ ಏಕತೆಯ ಅಂದರೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಫೋಟದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗುತ್ತವೆ. ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಅನಗತ್ಯತೆಗಳ ದೋಷವನ್ನು ಭೇದವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಬೋಧ ಅಥವಾ ಅರಿವಿನ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಣವು (ಅಥವಾ ನಾದಘಟಕವು) ಇಡಿಯ ವಸ್ತುವನ್ನು ತೋರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಾಗಲೂ ಈ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅಂತ್ಯವರ್ಣದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಒಂದೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮ ಎಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಯ ವರ್ಣದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಾಗುವಾಗ ಮೊದಲಿನ ವರ್ಣಗಳು ಮಾಯವಾಗಿರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವ ಪ್ರಭಾವಗಳು, ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಕೇಳುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಬಾರಿಯೂ ಈ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಗುಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಫೋಟದ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಗುಣದಲ್ಲಾಗಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವಂಥದೂ ಇಲ್ಲ; ತೆಗೆಯುವಂಥದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಬಿಂಬವು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಬೇರೆಯದಾಗಿರಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿ-ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿರಬಹುದಾದ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯ ದೋಷ. ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿ-ಸಂಸ್ಕಾರವು ಮಸಕಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಭಾಗವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು; ಸ್ಪಷ್ಟವೋ ಅಸ್ಪಷ್ಟವೋ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಸ್ಫೋಟವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ; ಉಜ್ಜ್ವಲ.

ಸ್ಫೋಟಗ್ರಹಣದ ಬಗೆಗಿನ ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯ ವಿವರಣೆಯು ಅತ್ಯಪ್ಪಿಕರವೆಂದು ವಾದಿಸಬಹುದು. ವರ್ಣಗಳಾದ ಗ್, ಅ, ಇ, ಮತ್ತು ಹ್‌ಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವರ್ಣವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಯ

ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. 'ಗೌಃ' ಶಬ್ದದ ಸ್ಪೋಟವು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದಾದರೆ 'ಗ್' ಅಥವಾ 'ಅ' ದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ 'ಗ್' ಮತ್ತು 'ಅ'ಗಳು 'ಗೌಃ' ಅಲ್ಲ. ಸ್ಪೋಟವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಯಾವುದೇ ವರ್ಣದೊಂದಿಗೆ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಸ್ಪೋಟವೆಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಯಾವನನ್ನೋ 'ಕ' ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ 'ಕ'ನನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದಂತಲ್ಲವೇ? ಇದೊಂದು ದೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಸ್ಪೋಟವೆಂಬ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅದು ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳಾದ 'ಗ್', 'ಅ', ಮತ್ತು 'ಉ'ಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುವುದು ದುಂದುಗಾರಿಕೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ ಎದುರಿಗಿರುವ ಮತ್ತು ಆರೋಪಿತವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಈ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ದಿಟ್ಟವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಸ್ಪೋಟಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾದ 'ಒಂದು', 'ಎರಡು', ಇವು ಅವಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಾದ 'ಮೂರು' ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧನವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪದಸ್ಪೋಟವನ್ನಾಗಲಿ, ವಾಕ್ಯಸ್ಪೋಟವನ್ನಾಗಲಿ ತಿಳಿಯುವಾಗ 'ಗ್, ಅ, ಉ, ಹ್' ಮುಂತಾದ ವರ್ಣಗಳನ್ನಾಗಲಿ, 'ದೇವದತ್ತನು', 'ಹೋಗುತ್ತಾನೆ' (ಇಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯಸ್ಪೋಟ: ದೇವದತ್ತನು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ) ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ. ಅವು ಈ ಸ್ಪೋಟದ ಅಂಶಗಳೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಅರ್ಥವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ವೈಶೇಷಿಕರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅರಿವು ಅವಶ್ಯ. ವೈಶೇಷಿಕರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಬೇರೆಬೇರೆ; ಒಂದೊಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವಿದೆ. 'ಒಂದು' ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಮೇಲಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ 'ಸಂಯೋಜಕ-ತುಲನಾತ್ಮಕ' ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಇದನ್ನು ಅವರು 'ಅಪೇಕ್ಷಾಬುದ್ಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಏಕತೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯೊಡಿಯಲ್ಲಿ ತರುತ್ತದೆ. ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿದ್ದಾಗ 'ಇದು ಒಂದು' ಮತ್ತು 'ಅದು ಒಂದು' ಎಂದು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ

'ಸಂಯೋಜಕ-ತುಲನಾತ್ಮಕ ಕಲ್ಪನೆ' ಅಥವಾ ಅಪೇಕ್ಷಾಬುದ್ಧಿಯು 'ಎರಡು' ಅಥವಾ 'ದ್ವಿತ್ವ'ದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸುವುದೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಹಿಂದಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಿತ ಏಕತೆಯೆನಿಸಿದ ಸ್ಪೋಟದ ಅರಿವು ಜಾಗ್ರತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವರ್ಣ ಅಥವಾ ಪದಾಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಪೋಟ ಅಥವಾ ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆಯು ಕೇಳುಗನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅದು ಕ್ರಮವಾದ ಅಥವಾ ನಶ್ವರವಾದ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯವೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಆದ ನಿಯಮವೆಂದು ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಕಥೆಯ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಅಂತೆಯೇ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಸ್ಪೋಟವೂ ಕೂಡ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಮರವು ನೀಲಿಯಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದೊಂದೇ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ನೀಲಿಮೆಯು ಕರಗಿಹೋಗಿ ಮರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಶದವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸ್ಪೋಟವೂ ಕೂಡ ಹೆಜ್ಜೆ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಬ್ದಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರೋ, ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದವರೋ ಆದ ಋಷಿಗಳು ಮೊದಲ ವರ್ಣವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿಯಬಹುದು. ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೋ ಅಮಿತದೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನನೋ ದೂರದಿಂದಲೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ.

ಸ್ಪೋಟದ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನರಲ್ಲಿ ಏಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಭರ್ತ್ಸಹರಿಯು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹಿಂದಿನವರ ಅನೇಕ ಮತಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ಪೋಟವು 'ಸಾಮಾನ್ಯ' (universal); ನಾದಗಳು ವಿಶೇಷ. ಹಾಗಾದರೆ ಸ್ಪೋಟವು ಚಾತಿ; ನಾದಗಳು ಆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು. ಸ್ಪೋಟವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ

ಪತಂಜಲಿಯ ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವು 'ಗೌಃ' ಶಬ್ದದ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಹೊರತು 'ಗೋತ್ವ'ವೆಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ವರ್ಣಗಳ ಕ್ರಮಿಕ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವ ಶಬ್ದರೂಪವೆನ್ನಬಹುದು. ಮುಂದಿನ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು (ನೋ. ಭಟ್ಟೋಜಿ) ಚಾತಿಸ್ತೋಟವನ್ನೇ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ತೋಟವೆಂದರೆ ಏಕರೂಪದ ಶಬ್ದಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೇನೂ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ತಿರಸ್ಕಾರಯೋಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಇನ್ನೊಂದು ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ಧ್ವನ್ಯಂಗಳ ಸಂಯೋಗ-ವಿಭಾಗಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲ ಧ್ವನಿಗಳೇ ಸ್ತೋಟವೆನಿಸಿದ್ದು ಅವು ನಶ್ವರವಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತೋಟವೆಂದರೆ ಆರಂಭಿಕ ಧ್ವನಿಗಳು; ಅವು ಸ್ತೋಟವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವಂಥವಲ್ಲ. ಈ ಧ್ವನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತವಾದರೂ, ನಾಶವಾಗುವ ಮೊದಲೆ ತಮ್ಮಂಥದೇ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಅವುಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇಳುಗನ ಕಿವಿಯನ್ನು ನಾದವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವು ಸ್ತೋಟ; ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗಳಂತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತ ಹೋಗುವ ಶಬ್ದಗಳು 'ಶಬ್ದಜಶಬ್ದ'ಗಳು (ಅರ್ಥಾತ್, ಧ್ವನಿ ಅಥವಾ ನಾದ). ಮತ್ತೊಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಧ್ವನ್ಯಂಗಳ ಸಂಯೋಗ-ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ಸ್ತೋಟ-ನಾದ ಗಳೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ; ಅವು ದೀಪದ ಬೆಳಕು-ಬೆಂಕಿಗಳಂತೆ. ಬೆಂಕಿ-ಬೆಳಕುಗಳೆರಡೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಬೆಳಕು ಹರಡುತ್ತದೆ; ಮರುದನಿಯೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಬೆಂಕಿಯು ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಸ್ತೋಟವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಭರ್ತ್ಯಹರಿಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸ್ವೀಕಾರಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಸ್ತೋಟದ ಕುರಿತಾದ ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಬೇರೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಧ್ವನಿಭೇದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ. ಅವು ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ವೈಕೃತ. ಪ್ರಾಕೃತಧ್ವನಿ ಗಳೆಂದರೆ ಮಾತಾಡುವವನು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ಬಯಸಿದ ಹಾಗೂ ಕೇಳುಗನು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದ ಭಾಷೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ವರ್ಣಗಳು. ಇವು — ಮಾತು ಆಡಿದವನು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದವನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಈ ಮಾತುಗಳು — ಸ್ತೋಟವನ್ನು ವ್ಯಂಚಿಸುತ್ತವೆ. (ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂದರೆ ಸ್ತೋಟ; ಅದನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಂಚಿಸುವಂಥವು ಪ್ರಾಕೃತಗಳು.) ಈ ಪ್ರಾಕೃತಧ್ವನಿಗಳು ಕೇವಲ ಅಮೂರ್ತವಾದವುಗಳಲ್ಲ;

ಭಾಷಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಕ್ರಮ, ಅವಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳುಳ್ಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಗಳು. ದೀರ್ಘಸ್ವರಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾದಷ್ಟು ದೀರ್ಘ; ಹ್ರಸ್ವಸ್ವರಗಳು ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾತನಾಡುವವನ ವ್ಯಕ್ತಿವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳೋ ರೂಢಿಗಳೋ 'ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಶುದ್ಧವಾದ ಮಾದರಿ. ಪ್ರಾಕೃತಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಿಕವಲ್ಲದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ದೂರವಿಡಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ. ಈ ಶಬ್ದಮಾದರಿಯನ್ನೇ ಸ್ತೋಟವೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದುಂಟು. ಆದರೆ, ಸ್ತೋಟವು ಅನುಕ್ರಮವಲ್ಲದ, ಕಾಲಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ, ವಿಭಾಗಗಳಿಲ್ಲದ ಅಖಂಡ ಸಮಗ್ರ. ಸ್ತೋಟವು ಪ್ರಾಕೃತಶಬ್ದಸರಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆಯೆಂದು ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯುವುದೂ ಇದೆ (ನೋ. ಅ. ೭, ಭಾ. ೩).

ವೈಕೃತ ಧ್ವನಿಗಳೆಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಉಚ್ಚಾರಣೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಅವು ಮಾರ್ದನಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಮಾತನಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಾದ ಸ್ವರದ ಏರಿಳಿತ, ಸ್ಥಾಯಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣನೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಶಬ್ದಗಳೆಂದಲೂ (ಪ್ರಾಕೃತಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮೇಲೂ) ಸ್ತೋಟವು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. 'ಉಚ್ಚಾರಣೆಯ ವೇಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ' (ವೃತ್ತಿಭೇದ) ವೂ ವೈಕೃತ ಶಬ್ದಗಳ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಅವು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸ್ತೋಟದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಬೆಳಕು ಬೀಳುತ್ತಿರುವವರೆಗೂ ವಸ್ತುಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವಲ್ಲವೇ? (ಈ ಹೋಲಿಕೆ ಸಾಲದು ಎಂದರೆ,) ಅವುಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆದೆಂದರೆ 'ಅ' ವನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ 'ಆ' ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; 'ಆ' ವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೆ 'ಅ' ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಕೃತಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ವೇಗವು ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಪ್ರಾಕೃತ 'ಅ' ಅಥವಾ 'ಆ' ಗಳು ಬದಲಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾಭಾಷ್ಯ ದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭರ್ತ್ಯಹರಿಯು ಈ ಭೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಪ್ರಾಕೃತಶಬ್ದಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ವಿರುವುದರಿಂದ ವಿಷಯ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ (ಅಯ್ಯರ್, ೧೯೬೯, ೧೭೧). ಪ್ರಾಕೃತಶಬ್ದವೆಂದರೆ ಧ್ವನಿಬಿಂಬ ಅಥವಾ ಅಮೂರ್ತಧ್ವನಿರೂಪವೆಂದು ಕುಳ್ಳಾಣ್ಣಿರಾಜಾ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಆಧುನಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತು (ಕುಳ್ಳಾಣ್ಣಿರಾಜಾ, ೧೯೬೯, ೧೨೦). ವೈಕೃತ ಶಬ್ದಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಶಬ್ದವನ್ನುಚ್ಚರಿಸಿದ ನಂತರ ಹುಟ್ಟುವ ಮರುದನಿಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವು ಸ್ತೋಟವನ್ನು

ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಂದೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ವಾಕ್ಯಪದೀಯದ ಮೂರನೆಯ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಬರೆದ ಹೇಲಾರಾಜನ ಬೆಂಬಲವಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮರುದನಿಯೆಂದರೆ ಮಾರ್ಡನಿಯಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬಡಿದು ತಿರುಗಿಬರುವ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಲ್ಲ. ಧ್ವನ್ಯಂಗಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಮೊದಲು ಶಬ್ದವು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಶಬ್ದಸರಣಿ. ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ವೈಶೇಷಿಕರ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಾಂತ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಂತೆ, ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಶಬ್ದ ನಾಶವಾಗುವುದಾದರೂ ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ತನ್ನಂತೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ; ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದವು ಮತ್ತೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ; ಅದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು. ಕೆಲವು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ (ಕೇಳುಗನ ಕಿವಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ) ನಿಂತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಶಬ್ದದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮುಂದುವರಿಯುವ ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯದ ದೂರಗಳ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭರ್ತೃಹರಿಯು ವೈಶೇಷಿಕರ ಶಬ್ದಜಶಬ್ದ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಸ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಮುಂದುವರಿ ಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಿತ್ಯವಾದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಂಚಿಸುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

೬

ಭರ್ತೃಹರಿಯ ಭಾಷಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಭಾವನಾವಾದೀ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದತತ್ವವೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ಪರತತ್ವ. ಸ್ಫೋಟತತ್ವವು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಪರಮಸತ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಭಾಷೆಯಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ; ಶಬ್ದವಿಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ. ಚೈತನ್ಯವು ಸ್ವಂದಿಸುವುದು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ. ಇಂಥ ಸ್ವಂದಶೀಲ ಚೈತನ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬೋಧವೃತ್ತಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವನ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯಾಕಲಾಪಗಳಿಗೂ ಆಧಾರಭೂತವಾದುದು ಭಾಷೆ. ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸತ್ಯಗಳಲ್ಲ; ಅವು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂಥವೂ ಅಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವು ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು.

ಸ್ಫೋಟವೆಂದರೆ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಸಂಕೇತಗಳೆರಡೂ ಒಂದಾಗಿರುವ ಐಕ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತ. ಒಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಿಳಿಯಲು ಮತ್ತು ತಿಳಿಸಲು ನಾವು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾರದ್ದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಗಳೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಪರಸ್ಪರ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಸಾಧನವು ಮಾತ್ರ. ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ. ಭರ್ತೃಹರಿಯು ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: ವರ್ಣ ಅಥವಾ ಶಬ್ದ ಸ್ಫೋಟ, ಪದಸ್ಫೋಟ ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಸ್ಫೋಟ. ಆದರೆ ಅವನ ಪ್ರಮುಖ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವುದು ವಾಕ್ಯಸ್ಫೋಟದಲ್ಲಿ. ವಾಕ್ಯಕ್ಕಿರುವ ಮಹತ್ತ್ವ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಾಕ್ಯಪದೀಯದ ಎರಡನೆಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವಾಗ ಒತ್ತಿಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ವಾಕ್ಯವು ಸಂವಹನದ ಘಟಕ. ಭರ್ತೃಹರಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಒಂದು ಘಟಕ; ಇಡಿಯ ವಸ್ತು; ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಘಟಕಗಳಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಉಂಟಾದದ್ದಲ್ಲ. ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅದು ಸಮಗ್ರ ವಸ್ತು; ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ರಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಘಟಕಗಳಾದ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದಾಗ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಂದು ಮೀಮಾಂಸಕರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಮೀಮಾಂಸಕರು ವಾಕ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳುವ ಐದು ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಭರ್ತೃಹರಿಯು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ:

೧. ವಾಕ್ಯವು ಪದಗಳ ಸಂಘಾತವಾಗಿದ್ದು (ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ), ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದಾಗಲೂ ಅದೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಪದಗಳು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವುಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಅನ್ವಯದಿಂದ ಇಡೀ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥವು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಪರಸ್ಪರ ಅನ್ವಯ ಅಥವಾ ಸಂಸರ್ಗವಾಗಿದೆ.

೨. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ಪದಗಳ ಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವು ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಮವು ಕಾಲದ ಧರ್ಮವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಭಾಷಿಕ ಘಟಕಗಳಾದ ಪದಗಳ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಎರಡೂ ವಾದಗಳು ಅಣುವಾದದ ಅತಿರೇಕಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂದಿನ ವರು ಈ ವಾದ ಭಾಟ್ಟ ಮೀಮಾಂಸಕರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಭಾಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ 'ಅಭಿಹಿತಾನ್ವಯವಾದ'ವೆಂದು ಹೆಸರು; 'ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅನ್ವಯ

ಮಾಡುವುದು' ಎಂದು ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥ. ಇದನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು: ಪದಗಳು ತಮ್ಮ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ; ಅನಂತರ ಈ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಚೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಭಾಟ್ಟಮೀಮಾಂಸೆ = ಕುಮಾರಿಲ ಭಟ್ಟರ ಮತ.)

೩. ವಾಕ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಪೂರ್ಣಕ್ರಿಯಾಪದ ಬೇಕು. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನೇ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು, ಇತರ ಎಲ್ಲ ಕಾರಕಗಳ ಅರ್ಥಗಳೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಾಕ್ಯವು ಅರ್ಥವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ವೆಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಇತರ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳು ಕ್ರಿಯಾಪದವನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೪. ವಾಕ್ಯದ ಮೊದಲನೆಯ ಪದವನ್ನೇ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಡೀ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಯೋ ಭಾಗಶಃ ಆಗಿಯೋ ಮೊದಲನೆಯ ಪದದಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿರುತ್ತದೆ.

೫. ಇದನ್ನೇ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವೂ ವಾಕ್ಯವೇ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವೂ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಭಾಗಶಃ ಆದರೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೊನೆಯ ಮೂರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಒಂದು ತೆರನಾದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ. ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅರ್ಥವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಂದರೆ ಇತರ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಇರುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೋ ಅರ್ಥಾಂಶವನ್ನೋ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವೂ ಮತ್ತೊಂದು ಪದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು 'ಅನ್ವಿತವಾದ ಅರ್ಥ'ವೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವೂ ಅನ್ವಿತವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಾದಕ್ಕೆ 'ಅನ್ವಿತಾಭಿಧಾನ'ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮುಂದಿನವರು ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಮೀಮಾಂಸಕರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡ ಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡ ಪದವನ್ನಲ್ಲ. ಪದದ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇತರ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಸಾರಾಂಶ.

ಭರ್ತೃಹರಿಯು ಈ ಐದೂ ಮತಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಣುವಾದ ವಾಗಲಿ ಮೀಮಾಂಸಕರ ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಸಾಂದರ್ಭಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಅನ್ವಿತಾಭಿಧಾನವಾದವಾಗಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಮಂಜಸ ವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದಲಿಗೆ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವಾದವೊಂದನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ, ವಾಕ್ಯವೊಂದು ಅಖಂಡ ಸ್ಫೋಟವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಘಟಕಗಳು. ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲು ಸೌಕರ್ಯವೊದಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಡಿಯದನ್ನು ಒಡೆದು ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ; ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಪದ ಮತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳೆಂದು ಸಂಬಂಧ ಹಚ್ಚುತ್ತೇವೆ. ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುವವನಿಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾದ ವಾಕ್ಯವು ಅಂತರಿಕವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಾಹ್ಯವಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಮಾತು ಅಥವಾ ನಾದದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಬಾಹ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಸ್ವತಃ ಅಖಂಡ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾಂಶ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಾಂಶ ಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಗಗಳಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವುದುಂಟು. ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಾಕ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಗಳೆಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬುವುದು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಮೋಸಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ. ಇದು 'ಚಿತ್ರಜ್ಞಾನ' ಅಥವಾ ಬಹುತ್ವದ ಜ್ಞಾನದಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೊಂದೇ ಆಗಿದ್ದು ಅದು ಅಖಂಡವಾಗಿದ್ದರೂ, ಬಹುತ್ವವನ್ನು ಕಾಣುವುದುಂಟು. ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರುಚಿ - ಪರಿಮಳಗಳಿರಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಒಂದೇ ಪೇಯವಾಗಿರುತ್ತದಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆ.

ಭರ್ತೃಹರಿಯು ಅಖಂಡತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಐದು ವಾಖ್ಯೆಗಳ ಚೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ವಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ:

೬. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ಪದಕ್ರಮಗಳ ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಪದದ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಅಥವಾ,

೭. ಇದು ವಿಭಜಿಸಲು ಬಾರದ, ಖಂಡಗಳಿಲ್ಲದ ಪದಗಳ ಸಮಗ್ರ ಸೂತ್ರ.

ಈ ಎರಡೂ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಲಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕಾರ, ವಾಕ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ಜಾತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯ ಲಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಗ್ರವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವೈಯಾಕರಣರು ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜಾತಿಸ್ಫೋಟ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ಫೋಟಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

೮. ಕೊನೆಯ ಲಕ್ಷಣವು ಅಂತರ ಸ್ಫೋಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ಬೋಧಶಕ್ತಿಯ ಜಾಗೃತಿ.

ಈ ಮೂರೂ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ಸ್ಫೋಟಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಮೂರು ಹಂತಗಳು ಎನ್ನಬಹುದು. ಅಥವಾ ವಾಕ್ಯಸ್ಫೋಟವೆಂಬ ಒಂದೇ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ಮಾರ್ಗಗಳೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು 'ಪ್ರತಿಭೆ' (ತಿಳಿವಿನ ಹೊಳಪು — a flash of understanding) ಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯೂ ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣವೇ. ನಾವು ಅದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಕೆಲವರು ವಾಕ್ಯವು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿತವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. (ನೋ. ಅ.೧೦.)

ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಸ್ಫೋಟದ ಸಂಬಂಧವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ, ಆಗ, ಈಗ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ದರ್ಶಕಗಳುಳ್ಳ ಸಾಧಾರಣ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ನೋಡಿ. ಇಂಥವು ವರ್ಣಕ್ರಮದ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿ, ಮೂರ್ತವಾದ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಧ್ವನಿವಿಸ್ತಾರವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರಲಿ, ಮಾತನಾಡುವವ, ದೇಶ, ಕಾಲ ಮುಂತಾದವು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಾಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವುಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಹ್ಯವಾದ ವರ್ಣಮಾದರಿಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವನ ಅಂತರ ಸ್ಫೋಟದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಭೇದವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆಗ ಅದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಚರ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭರ್ತೃಹರಿಯು ಸ್ಫೋಟವನ್ನು ನಿಜವಾದ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭಾಷಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಭಾಷೆಯೆಂಬ ಪದವನ್ನು ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಧ್ವನಿಘಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವು ಬಾಹ್ಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಧ್ವನಿಘಟಕದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನಾದವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಾದದಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸ್ಫೋಟವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀನಾಸಮ್ ವರದಿಗಳು

ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ: ಜುಲೈ ೧ ಮತ್ತು ೨ರಂದು ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ೨೭ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ, ಜುಲೈ ೧೫ರಂದು ತರಗತಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೊದಲ ದಿನ ಜನಮನದಾಟ ತಂಡದ 'ಉಚಲ್ಯಾ' ನಾಟಕಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಮೊದಲ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜು ಕೊಡಗು ಅವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಮುಖವರ್ಣಕೆಯ ಹಾಗೂ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ತಲವಾಟಿ ಅವರು ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಮುಖವರ್ಣಕೆಯ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಆಗಸ್ಟ್ ೬ರಂದು ಅಂಗಿಕವಿನ್ಯಾಸದ ಕಿರುಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಿದರು (ನಿ: ಮಂಜು ಕೊಡಗು). ೧೫ರಂದು ಜೋಗ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಮೊದಲ ನಾಟಕವಾಗಿ ಚನ್ನಕೇಶವ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಸರ 'ವಿಗಡ ವಿಕ್ರಮರಾಯ' ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ನೀನಾಸಮ್ ಯಕ್ಷೋತ್ಸವ: ಜೂನ್ ೩ರಿಂದ ೬ರವರೆಗೆ ನೀನಾಸಮ್ ಒಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಈ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ ಇವರಿಂದ 'ಬಬ್ರುವಾಹನ ಕಾಳಗ', ಶ್ರೀ ಎಂ.ಎ.ನಾಯಕರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಡಗುತಿಟ್ಟಿನ 'ಶಶಿಪ್ರಭಾ ಪರಿಣಯ', ಭಾಗವತ ಶ್ರೀ ಪುತ್ತೂರು ರಘುರಾಮ ಹೊಳ್ಳರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತೆಂಕುತಿಟ್ಟಿನ 'ದಕ್ಕಾಧ್ವರ' ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಚಿಟ್ಟಾಣಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹೆಗಡೆಯವರ ನೇತೃತ್ವದ ಶ್ರೀ ವೀರಾಂಜನೇಯ ಯಕ್ಷಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ, ಬಂಗಾರಮಕ್ಕಿ ಇವರಿಂದ 'ಕೀಚಕವಧೆ' ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು.

ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರ ನೆನಪಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಮತ್ತು ನೀನಾಸಮ್ ನಾಟಕ

ಜುಲೈ ೧೬ ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ದಿವಂಗತರಾದ ದಿನಾಂಕ. ಅಂದು ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಮತ್ತು ನೀನಾಸಮ್ ಬಳಗದವರ ನಾಟಕಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮತಿ ವೈದೇಹಿಯವರು ದೀಪ ಬೆಳಗಿ ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು. ಪ್ರಸಕ್ತ ರಾಜಕೀಯದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಚಾರಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಜಿ.ಕೆ. ಗೋವಿಂದರಾವ್ ಮತ್ತು ಕೆ.ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಹಲವುಮಂದಿ ಚಿಂತಕರು, ನೀನಾಸಮ್ ಸದಸ್ಯರು, ಮಿತ್ರರು, ಹಿತೈಷಿಗಳು ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಅಂದು ಸಂಜೆ ಮತ್ತು ಮರುದಿನ ಸಂಜೆ ನೀನಾಸಮ್ ಬಳಗದವರಿಂದ ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮ' (ಮೆಷರ್ ಫಾರ್ ಮೆಷರ್) ನಾಟಕದ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು. ಇದನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ ೨೦೦೬

ಈ ವರ್ಷದ ಮೊದಲಿನ ಹಂತದ ತಿರುಗಾಟದ ನಾಟಕಗಳ ತಯಾರಿ, ತಾಲೀಮುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ ಮತ್ತು ೨ರಂದು ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಮೊದಲ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆಯಲಿವೆ. ಅನಂತರ ಕರ್ಣಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೧. ಬಿರುಗಾಳಿ (ನಿರ್ದೇಶನ: ಅಭಿಲಾಷ್ ಪಿಳ್ಳೆ) ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಕೃತಿಯು ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ದ ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್' ನಾಟಕವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ; ಛಂದೋಬದ್ಧ 'ಹಳಗನ್ನಡ'ದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಕಥೆಯೆಂಬಂತೆ ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ತನ್ನ ಸೋದರನಿಂದ ದೇಶಚ್ಯುತನಾಗಿ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಜನ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ದೊರೆಯೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಯಿಂದ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಟಕೀಯ ಕಥೆ ಈ ನಾಟಕದ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದೆ - ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಕೀರ್ಣ ಭಾವನಾಸಂಘರ್ಷದ ಮಾನವೀಯ ಕಥನವೂ, ನಾಗರಿಕತೆಯ ಆಕ್ರಮಣ ಕುರಿತ ಅಧಿಕಾರ- ಸಂಘರ್ಷದ ಕಥನವೂ ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಯಿಸಿದೆ.

೨. ಉಂಡಾಡಿ ಗುಂಡ (ನಿರ್ದೇಶನ: ಇಕ್ಬಾಲ್ ಅಹಮದ್) ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ 'ಶಿ ಸ್ನೂಪ್ಸ್ ಟು ಕಾಂಕರ್' ಎಂಬ ನಾಟಕದಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಟಕಕಾರರಾದ ಪರ್ವತವಾಣಿ ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ ಇದು. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕನೆಂದು ಕಾಣುವ ಯುವಕನೊಬ್ಬ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಜತೆಗೂಡಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ವಿರುದ್ಧ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಮೌಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಸುವ ಪ್ರಹಸನರೂಪದ ತಿಕ್ಕಾಟವು ಈ ನಾಟಕದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗ ಮತ್ತು ರಂಜನಾಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ಪುನರ್ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಯೋಗ ಹವಣಿಸಿದೆ. ಹಾಡುಗಳು: ಕೋಟಗಾನಹಳ್ಳಿ ರಾಮಯ್ಯ.

ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೦೬

ಈ ಸಾಲಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರವು ಇದೇ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧ರಿಂದ ೭ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ವಿಮರ್ಶೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಚತುರ್ಥಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸಂಜೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಬಾರಿಯ ಶಿಬಿರವು 'ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು' ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ನಡೆಯುವ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಅಶೀಶ್ ನಂದಿ, ಶ್ರೀ ಸಮೀಕ್ ಬಂದೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಶ್ರೀ ಸುಂದರ್ ಸಾರುಕ್ಯೆ, ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಪ್ರೊ.ಕಿ.ರಂ. ನಾಗರಾಜ್, ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಗೋವಿಂದರಾವ್, ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಗಿರೀಶ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾತಾಡಲಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ: ದಿನಾಂಕ ೧ - ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ ೨೦೦೬ರ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶನ: 'ಬಿರುಗಾಳಿ' - ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ಟೆಂಪೆಸ್ಟ್' ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ; ರಚನೆ: ಕುವೆಂಪು; ನಿರ್ದೇಶನ: ಅಭಿಲಾಷ್ ಪಿಳ್ಳೆ. ದಿನಾಂಕ ೨ - ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟದ ನಾಟಕ: 'ಉಂಡಾಡಿ ಗುಂಡ' - ಗೋಲ್ಡ್‌ಸ್ಮಿತ್‌ನ 'ಶಿ ಸ್ನೂಪ್ಸ್ ಟು ಕಾಂಕರ್' ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡರೂಪ; ರಚನೆ: ಪರ್ವತವಾಣಿ; ನಿರ್ದೇಶನ: ಇಕ್ಬಾಲ್ ಅಹ್ಮದ್. ದಿನಾಂಕ ೩ - ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಗಾಯನ: ಪಂ.ಅಲಕಾ ದೇವ್ ಮಾರೋಲ್ಕರ್ ಅವರಿಂದ. ದಿನಾಂಕ ೪ - ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ: ಎ.ಸಿಕ್ಕಿಲ್ ಗುರುಚರಣ್ ಅವರಿಂದ. ದಿನಾಂಕ ೫ - ನೀನಾಸಮ್ ತಂಡದ ನಾಟಕ: 'ಕ್ರಮ ವಿಕ್ರಮ' - ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್‌ನ 'ಮೆಷರ್ ಫಾರ್ ಮೆಷರ್' ನಾಟಕ; ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನ: ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ. ದಿನಾಂಕ ೬ - ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಗಾಯನ: ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ. ತಿರುಮಲೇಶ್, ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಎಸ್. ಶಿವಪ್ರಕಾಶ್, ಶ್ರೀ ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಕಿಣಿಯವರಿಂದ ಕವಿತೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕುಂತೂರು ಕಾಳಶೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಬಳಗದವರಿಂದ 'ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಕಾವ್ಯ'ದ ಪ್ರಸ್ತುತಿ. ದಿನಾಂಕ ೭ - ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಧರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಅನುರಾಧಾ ಶ್ರೀಧರ್ ಅವರಿಂದ ವಿಶೇಷ ನೃತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಮಾತುಕತೆ ೨೯

ನೀನಾಸಮ್ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ ೫೨೨ ೪೧೨
ದೂರವಾಣಿ: ೦೮೧೮೩-೨೬೫೬೪೬

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರದ ತ್ರೈ ಮಾಸಿಕ ಸಂಪರ್ಕಪತ್ರ
(ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮೇ-ಆಗಸ್ಟ್-ನವೆಂಬರ್)
ಸಂಪಾದಕ: ಜಸವಂತ ಚಾಧವ್

ಸಹ ಸಂಪಾದಕ: ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ ಬಿ. ಆರ್.

ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ: ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ: ಅಕ್ಷರ ಗಣಕ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಮುದ್ರಣ: ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು, ಹೆಗ್ಗೋಡು

ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦೦೬	ವರ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತು	ಸಂಚಿಕೆಮೂರು
೧.	ಯಾಹೂ ಝಿಯಾವುದ್ದೀನ್ ಸರ್ದಾರ್; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಜಸವಂತ ಚಾಧವ್	ಪುಟ ೦೩
೨.	ತಯ್ಯಂ, ಮುಡಿಯೇಟ್ಟು, ಕಳರಿಪ್ಪಯಟ್ಟು ಬಿ.ಆರ್.ವಿ. ಐತಾಳ	ಪುಟ ೨೨
೩.	ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತು - ಸ್ಫೋಟವಾದ ಬಿ.ಕೆ. ಮತಿಲಾಲ್; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಎಂ.ಎ. ಹೆಗಡೆ	ಪುಟ ೩೫
೪.	ನೀನಾಸಮ್ ವರದಿಗಳು	ಪುಟ ೫೪

MAATHUKATHE AUG. 2006 (YEAR 20 ISSUE 3)
NINASAM QUARTERLY NEWS LETTER
PUBLISHED EVERY FEB;MAY;AUG;NOV.
ANNUAL SUBSCRIPTION: Rs.50 (FIFTY ONLY)
FOR PRIVATE CIRCULATION
NINASAM HEGGODU (SAGAR) KARNATAKA 577 417

← second cover

→ Third cover

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ
ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ - ೫೨೨ ೪೧೨

ಈಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

ತೇಜಸ್ವಿ ಕಥನ (ವಿಮರ್ಶೆ: ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ)	ರೂ. ೮೦
ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ: ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನಗಳು (ವಿಮರ್ಶೆ, ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ)	ರೂ. ೮೫
ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿ: ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನಗಳು (ವಿಮರ್ಶೆ: ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ)	ರೂ. ೫೫
ದಾವ್ ದ ಜಿಂಗ್ (ಅನುವಾದ: ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ)	ರೂ. ೨೦
ಕಲ್ಲ ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಬೇಟೆ (ಕವನಗಳು: ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ್)	ರೂ. ೬೦
ಸಂಸ್ಕಾರ (ಕಾದಂಬರಿ, ಮರುಮುದ್ರಣ: ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ)	ರೂ. ೨೦
ಭಾರತೀಪುರ (ಕಾದಂಬರಿ, ಮರುಮುದ್ರಣ: ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ)	ರೂ. ೧೧೫
ವಿಜ್ಞಾನ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ರೊಡ್ಡಂ ನರಸಿಂಹ ಅವರ ಬರಹಗಳ ಅನುವಾದ ಅನು: ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.)	ರೂ. ೨೦
ನಾಣೀಭಟ್ಟನ ಸ್ವರ್ಗದ ಕನಸು ಮತ್ತು ಇನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳು (ಗಜಾನನ ಶರ್ಮ)	ರೂ. ೨೫
ಕ್ರೋಚ ಪಕ್ಷಿಗಳು (ಕಥಾಸಂಲನ: ವೈದೇಹಿ)	ರೂ. ೬೦
ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರ ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳು (ಹದಿನೈದು ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ)	ರೂ. ೧೦೦
ಗಲಿವರಾಯಣ (ಅನುವಾದ: ಬಿ.ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ)	ರೂ. ೯೦
ವಿದಿಶೆಯ ವಿದೂಷಕ (ನಾಟಕ: ಪಠ್ಯ ಆವೃತ್ತಿ: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ)	ರೂ. ೩೦
ನಾಪತ್ತೆಯಾದ ಗ್ರಾಮಾಫೋನು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು (ಎಸ್. ದಿವಾಕರ್)	ರೂ. ೧೫೦
ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಕಥೆಗಳು (ಆರ್ಯ)	ರೂ. ೬೫
ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಂಗ (ವೈದೇಹಿ ಕಥೆಗಳು ೧೯೭೯-೨೦೦೪)	ರೂ ೪೦೦
ವಿಮರ್ಶೆಯ ವಿನ್ಯಾಸ (ವಿಮರ್ಶೆ - ಡಾ.ಸಿ.ವಿ. ಪ್ರಭುಸ್ವಾಮಿಮಠ)	ರೂ ೪೦
ಕೊನೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ತಲುಗು ಆತ್ಮ ಕಥನವೊಂದರ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳ ಅನುವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಚಯ - ಡಾ. ಡಿ. ವೆಂಕಟ ರಾವ್)	ರೂ ೩೫
ಸ್ತ್ರೀಮತವನುತ್ಪರಿಸಲಾಗದೆ? (ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳು ಡಾ. ಎಂ.ಎಸ್. ಆಶಾದೇವಿ)	ರೂ ೯೦
ಅರಬಿ ಎಂಬ ಕಡಲು (ಕವನಗಳು - ಹಾ.ಮ. ಕನಕ)	ರೂ ೫೦
ಅಶ್ವಮೇಧ (ಕಾದಂಬರಿ - ಅಶೋಕ ಹೆಗಡೆ)	ರೂ ೧೨೦
ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ (ವಿಮರ್ಶೆ- ಡಿ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್)	ರೂ ೨೦೦